

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR
SANITARNY W LESZNI**

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lesznie
ul. Niepodległości 66, 64-100 Leszno
tel.: 65 526 15 15
e-mail: sekretariat.psse.leszno@sanepid.gov.pl**

**Ocena stanu sanitarnego
i sytuacji epidemiologicznej
miasta Leszna
w roku 2023**

Leszno, styczeń 2024 r.

Szanowni Państwo,

Realizując obowiązek ustawowy, kierując się przepisami ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej przedkładam informację na temat stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej miasta Leszna w roku 2023.

Zakończenie pandemii Covid-19 i w związku z tym zniesienie stanu zagrożenia epidemicznego w Polsce od 1 lipca 2023 r. umożliwiło podejmowanie wszystkich działań statutowych inspekcji sanitarnej, które wpływały nie tylko na ochronę zdrowia publicznego na terenie powiatu leszczyńskiego, ale również na jego poprawę. Systematycznie prowadzono nadzór m. in. nad bezpieczeństwem żywności, wody pitnej, kąpielisk, stanu sanitarnego miejsc użytku publicznego czy higieną środowiska, pracy oraz nauczania. Ponadto z uwagi na wytyczne Komisji Europejskiej oraz Głównego Inspektora Sanitarnego, których celem jest zapewnienie ochrony rynku na terenie Unii Europejskiej zwiększył się nadzór nad podmiotami odpowiedzialnymi za produkcję, wprowadzanie do obrotu i dystrybucję substancji i mieszanin chemicznych, w tym produktów biobójczych i detergentów oraz produktów kosmetycznych.

Warto podkreślić, że efektywne i skuteczne realizowanie zadań było wzmacniane przez systematyczne poszerzanie wiedzy i umiejętności przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie, którzy brali udział w licznych szkoleniach i webinarjach. W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego czasowe zatrudnienie w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie znalazły osoby uciekające z Ukrainy. Wzmocniło to potencjał kadrowy i było pomocne, zwłaszcza przy obsłudze większej liczby klientów ukraińskojęzycznych.

W 2023 r. doposażone zostały także oddziały laboratoryjne dzięki dofinansowaniu na kwotę 1 mln 165 tys. zł otrzymanym z projektu pn. „Wzmocnienie infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w celu zwiększenia efektywności ich działania” realizowanego w ramach osi priorytetowej XI REACT-EU. Pozwoliło to jeszcze bardziej unowocześnić i usprawnić prowadzone badania wody, żywności oraz mikrobiologiczne.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Lesznie

mgr inż. Zdzisław Rzeźniczak

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	5
1. Sytuacja demograficzna powiatu grodzkiego.....	7
2. Sytuacja epidemiologiczna w powiecie grodzkim.....	7
2.1. Choroby szerzące się drogą pokarmową.....	8
2.2. Choroby, przeciwko którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane.....	9
2.3. Choroby odzwierzęce.....	10
2.4. Innych grupy chorób.....	11
2.5. Zachorowania na grypę	12
2.6. Realizacja szczepień ochronnych.....	14
3. Środowiskowe uwarunkowania zdrowia	15
3.1. Zaopatrzenie ludności w wodę.....	15
3.2. Pływalnie, baseny kąpielowe	20
3.3. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej	22
3.3.1. Ustępy publiczne	22
3.3.2. Domy pomocy społecznej	22
3.3.3. Hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie	23
3.3.4. Zakłady fryzjerskie, gabinety kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej oraz zakłady, w których świadczona jest więcej niż jedna usługa.....	23
3.3.5. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej.....	23
3.3.6. Dworzec PKS.....	24
3.3.7. Stacja PKP w Lesznie.....	24
3.3.8. Środki transportu publicznego.....	24
3.3.9. Stan sanitarny podmiotów leczniczych.....	25
3.3.10. Działania podejmowane w związku z pobytem uchodźców z Ukrainy przebywających na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie.....	27
3.4. Ocena obiektów żywnościowo-żywnościowych.....	28
3.4.1. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia.....	28
3.4.2. Jakość zdrowotna produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych	33
3.4.3 Nadzór nad środkami transportu żywności.....	34
3.4.4 Nadzór nad materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.....	35
3.4.5. Działania w ramach systemu RASFF.....	35

3.4.6. Sytuacja w zakresie skarg i wniosków.....	36
3.4.7. Zatrucia pokarmowe	36
3.4.8. Zagadnienia dotyczące produkcji pierwotnej.....	36
4. Ocena higienicznych warunków w zakładach pracy	37
4.1. Główne zadania pionu higieny pracy.....	37
4.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia.....	39
4.3. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy.....	39
4.4. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi.....	40
4.5. Nadzór nad warunkami pracy podczas zabezpieczenia i usuwania wytrobów zawierających azbest	41
4.6. Prowadzenie działań związanych z nadzorem nad wprowadzeniem do obrotu oraz stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin.....	41
4.7. Nadzór nad produktami kosmetycznymi.....	42
4.8. Nadzór nad środkami zastępczymi.....	42
4.7. Choroby zawodowe.....	43
5. Ocena zakładów nauczania i wychowania.....	43
5.1 Stan techniczny obiektów.....	45
5.2 Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	46
5.3 Interwencje.....	46
6. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia.....	47
7. Działalność opiniodawcza Państwowej Inspekcji Sanitarnej.....	65
8. Informacja dotycząca badań wykonanych w Oddziale Laboratoryjnym.....	67

Wstęp

Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338 ze zm.) sprawuje nadzór nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują wymienione zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny oraz prowadząc działalność zapobiegawczą i przeciwepidemiczną w zakresie chorób zakaźnych, a także działalność w zakresie promocji zdrowia.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań represyjnych i interwencyjnych.

Dla oceny stanu warunków zdrowotnych ludności istotne znaczenie mają te elementy otoczenia, które związane są z masową i długotrwałą ekspozycją na czynniki patogenne, jak np.:

- żywność, której zanieczyszczenia chemiczne i mikrobiologiczne powodują istotne skutki zdrowotne,
- woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, która może być źródłem groźnych zakażeń lub zatruc,
- środowisko pracy, w którym występują czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, zakładów opieki zdrowotnej, placówek nauczania, zakładów pracy, higieny wypoczynku i rekreacji oraz innych obiektów użyteczności publicznej.

Struktura organizacyjna, coraz nowocześniejsze wyposażenie laboratoriów oraz fachowa, stale podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe kadra pozwalają na obiektywną, dotyczącą całego nadzorowanego terenu ocenę stanu sanitarnego, która uwzględnia zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Prowadzenie systematycznych badań laboratoryjnych oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji

epidemiologicznej i sanitarnej, a tym samym podejmowanie niezbędnych czynności interwencyjnych.

Wszelkiego rodzaju analizy i oceny są istotnym źródłem informacji do podejmowania działań w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem tutejszego organu nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej, wykonującej badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, materiału biologicznego i inne), dysponującej wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą. W laboratoriach zostały wdrożone i są stosowane w codziennej praktyce nowoczesne metody badawcze.

Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie (dalej: PSSE) jest laboratorium o zasięgu ponadpowiatowym, ponieważ wykonuje badania dla powiatów: leszczyńskiego, gostyńskiego, rawickiego, śremskiego, wolsztyńskiego, kościańskiego, a badania wody dodatkowo dla powiatu grodzkiego.

Świadectwem kompetencji laboratorium jest certyfikat akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji, który laboratorium PSSE posiada, co sprawia, że poziom merytoryczny badań laboratoryjnych wykonywanych przez Stację w pełni odpowiada standardom obowiązującym w Unii Europejskiej.

Przedstawiona ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Leszna za rok 2023 została opracowana na podstawie informacji i materiałów przygotowanych w poszczególnych komórkach organizacyjnych, tj. w:

- Sekcji Epidemiologii,
- Sekcji Higieny Komunalnej,
- Sekcji Żywności i Żywienia,
- Sekcji Higieny Pracy,
- Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży,
- Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego,
- Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia,
- Oddziale Laboratoryjnym.

1. Sytuacja demograficzna powiatu grodzkiego

Powiat grodzki zajmuje powierzchnię 31,9 km². W 2023 r. zamieszkiwany był przez 60 313 mieszkańców. W stosunku do roku 2021 nastąpił spadek liczby mieszkańców o 670 osób.

Powiat grodzki	2022 r.*	2023 r.**
Liczba ludności ogółem	60 983	60 313
Kobiety	32 127	31 748
Mężczyźni	28 856	28 565

* Stan ludności w I półroczu 2022 r.

** Stan ludności w I półroczu 2023 r.

Dane liczbowe: *Urząd Statystyczny w Poznaniu (Bank Danych Lokalnych)*; aktualizacja: 06.02.2024

2. Sytuacja epidemiologiczna w powiecie grodzkim

W 2023 roku sytuacja epidemiologiczna związana z zakończoną pandemią Covid-19 (16 maja 2022 r.) oraz zniesieniem stanu zagrożenia epidemicznego (1 lipca 2023 r.) unormowała się. Liczba zachorowań znacząco spadła (wykres nr 1), co nie zwolniło Inspekcji Sanitarnej z obowiązku monitorowania zakażeń i kontynuowania działań, tj. przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi na Covid-19 w Systemie Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (w skrócie: SEPIS) oraz podejmowania działań związanych z promowaniem szczepień ochronnych przeciwko Covid-19.

Liczbę zachorowań na Covid-19 w roku 2023 w porównaniu z rokiem 2022 ilustruje wykres nr 1:

Wykres nr 1

Od początku wojny w Ukrainie, w związku z pojawieniem się fali uchodźców, w Lesznie funkcjonowały 2 ośrodki (hotele Olimpijczyk i Akwawit) dla obywateli z Ukrainy. Inspekcja Sanitarna do lipca 2023 roku (do czasu zamknięcia tychże) nadzorowała te ośrodki w celu maksymalnego ograniczenia potencjalnych zagrożeń epidemicznych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna nieustannie sprawuje nadzór i monitoring nad chorobami zakaźnymi i pogryzieniami w systemie Udostępniania Zasobów Ogólnopolskiego Systemu Nadzoru Epidemiologicznego i Środowiskowego nad Bezpieczeństwem Ludności (w skrócie Epi-Baza), kontroluje podległe placówki służby zdrowia i prowadzi nadzór nad realizacją szczepień ochronnych. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie się w minionym roku (głównie ze względu na zakończoną epidemię Covid-19) liczby zachorowań na choroby zakaźne na terenie powiatu grodzkiego w stosunku do liczby zachorowań w roku 2022, co ilustruje wykres nr 2:

Wykres nr 2

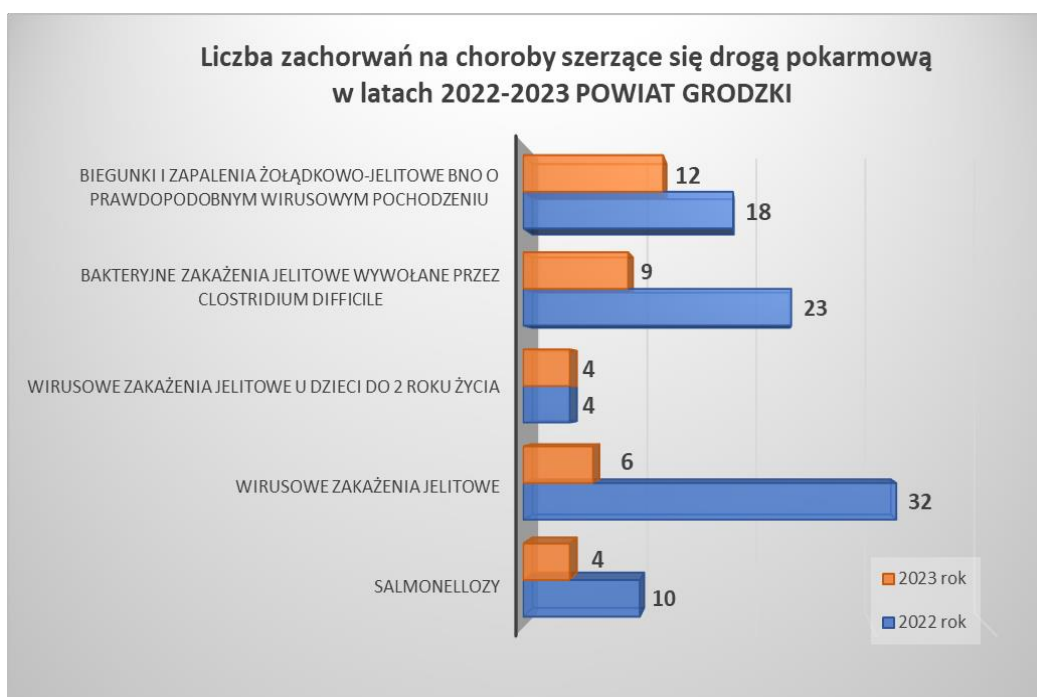
2.1. Choroby szerzące się drogą pokarmową

Pozytywnym zjawiskiem jest znaczny spadek zachorowań na choroby szerzące się drogą pokarmową:

- w roku sprawozdawczym odnotowano dużo mniejszą liczbę zachorowań na salmonellozy - ogółem 4 zachorowania, podczas gdy w roku 2022 pojawiło się 10 zachorowań;
- zmniejszyła się liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe - odnotowano tylko 6 przypadków; dla porównania w roku 2022 pojawiło się ich aż 32; w grupie dzieci do lat 2 - zachorowania utrzymały się na takim samym poziomie jak w roku 2022 - odnotowano po 4 przypadki;

- spadła zachorowalność na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnym wirusowym pochodzeniu - w roku 2023 odnotowano 12 przypadków, natomiast rok wcześniej – 18;
- w grupie bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile* również widoczny jest spadek zachorowań: w roku 2023 odnotowano 9 przypadków, podczas gdy w roku 2022 było ich 23;
- w minionym roku pojawił się 1 przypadek WZW typu A – rok wcześniej nie odnotowano ani jednego takiego zachorowania;
- pozytywnym zjawiskiem jest brak występowania ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych - ostatnie takie ognisko odnotowano w roku 2019.

Zachorowalność na w/w grupę chorób ilustruje wykres nr 3:

Wykres nr 3

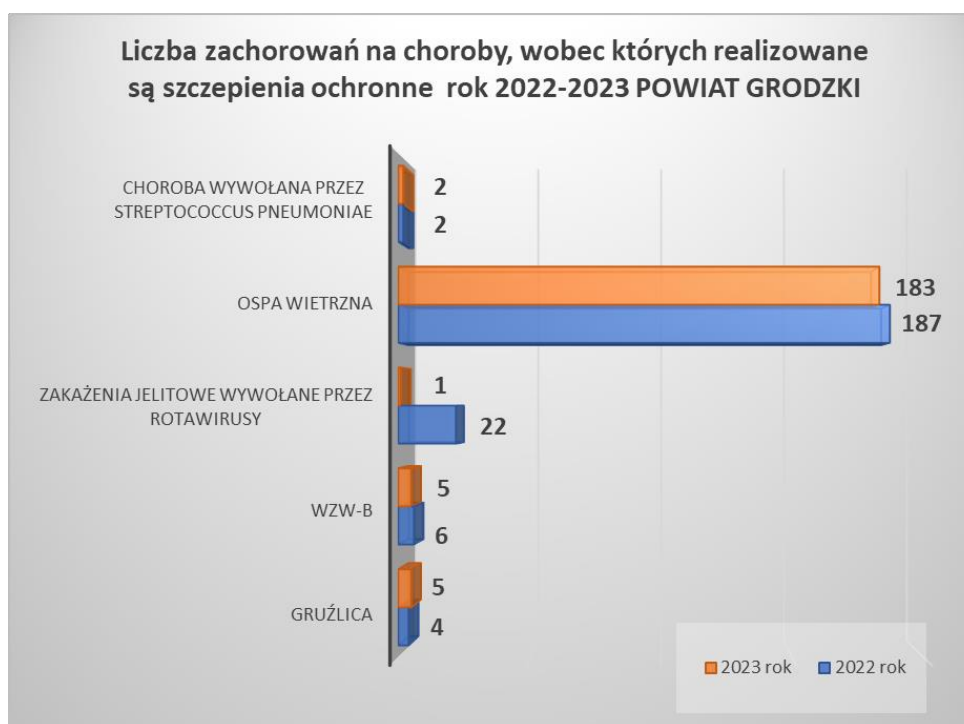
2.2. Choroby, przeciw którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane

Podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano zachorowań na różyczkę, krztusiec, błonicę, tężec, odrę oraz nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis).

- w roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba zachorowań na gruźlicę: zanotowano 5 zachorowań, rok wcześniej były 4;
- pojawiły się 2 przypadki zakażenia wirusem RSV, w roku 2022 takich zachorowań nie odnotowano;

- liczba chorób wywołanych przez streptococcus pneumoniae w roku 2023 utrzymała się na tym samym poziomie co w roku 2022 - odnotowano 2 przypadki;
- nie zgłoszono ani jednego zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową i nagminne zapalenie przyusznic (świnka) – w roku 2022 odnotowano po 1 takim przypadku;
- zmniejszyła się liczba zachorowań na WZW typu B z 6 przypadków w 2022 r. do 5 w 2023 r.;
- zmniejszyła się także liczba zachorowań na ospę wietrzną: zanotowano 183 przypadki, rok wcześniej było ich 187;
- pozytywnym zjawiskiem jest fakt znacznego spadku zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy: odnotowano tylko 1 przypadek, podczas gdy w roku 2022 pojawiły się aż 22 przypadki.

Zachorowalność na w/w grupę chorób ilustruje wykres nr 4:

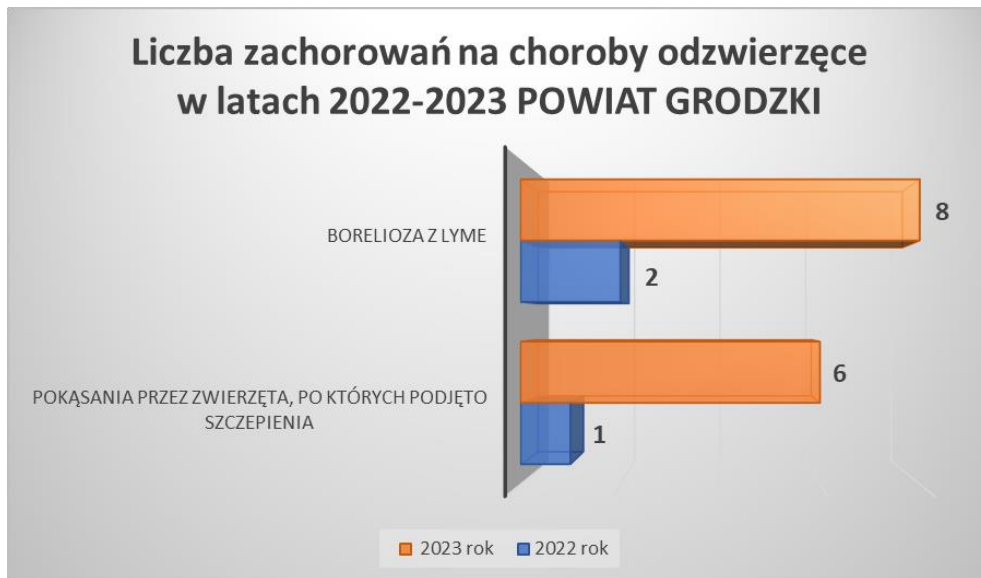

Wykres nr 4

2.3. Choroby odzwierzęce

- znacznie zwiększyła się liczba osób pokąsanych przez zwierzęta, u których podjęto szczepienia przeciwko wściekliźnie – odnotowano 6 przypadków, podczas gdy w roku 2022 zgłoszono tylko 1 taki przypadek;
- zwiększyła się także liczba zachorowań na Boreliozę z Lyme z 2 przypadków odnotowanych w roku 2022 do 8 przypadków w roku 2023.

Zachorowalność na w/w grupę chorób ilustruje wykres nr 5:

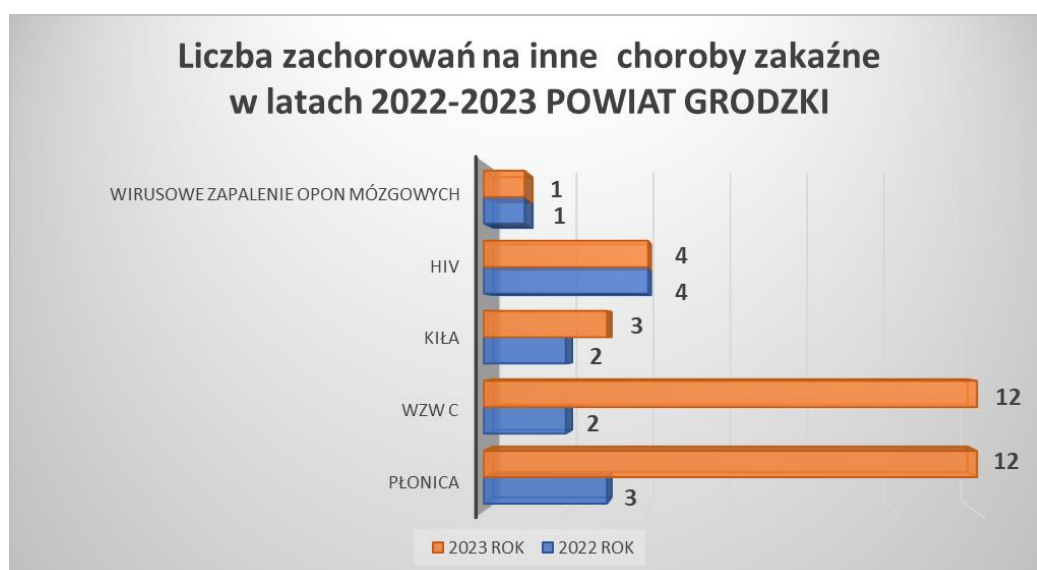

Wykres nr 5

2.4. Grupy innych chorób

- wyraźnie zwiększyła się w roku 2023 liczba zachorowań na płonice: pojawiło się aż 12 przypadków, podczas gdy w roku 2022 tego rodzaju zachorowań było tylko 3;
- zauważono również znaczny wzrost zachorowań na WZW typu C: w roku sprawozdawczym odnotowano aż 12 przypadków, dla porównania w roku 2022 pojawiły się tylko 2 takie zachorowania;
- zwiększyła się liczba zachorowań na kiłę: wystąpiły 3 przypadki, podczas gdy w roku 2022 pojawiły się 2 przypadki;
- w roku 2023 zgłoszono po jednym przypadku zachorowania na rzeżączkę i inne choroby weneryczne przenoszone przez Chlamydie, podczas gdy w roku 2022 tego rodzaju zgłoszeń nie zanotowano;
- zakażenia wirusem HIV pojawiły się w takiej samej liczbie, jak w roku 2022 – zgłoszono ich 4;
- nie odnotowano ani jednego przypadku AIDS, podczas gdy rok wcześniej wystąpiło 1 zachorowanie;
- w roku 2023, podobnie jak w roku 2022, odnotowano 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych;
- w roku sprawozdawczym pojawił się 1 przypadek zachorowania na zapalenie mózgu inne i nieokreślone, podczas gdy w roku 2022 tego rodzaju zachorowań nie stwierdzono;
- pojawiły się również zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone: odnotowano 2 takie przypadki – rok wcześniej takich zachorowań nie było.

Zachorowalność na w/w grupę chorób ilustruje wykres nr 6:

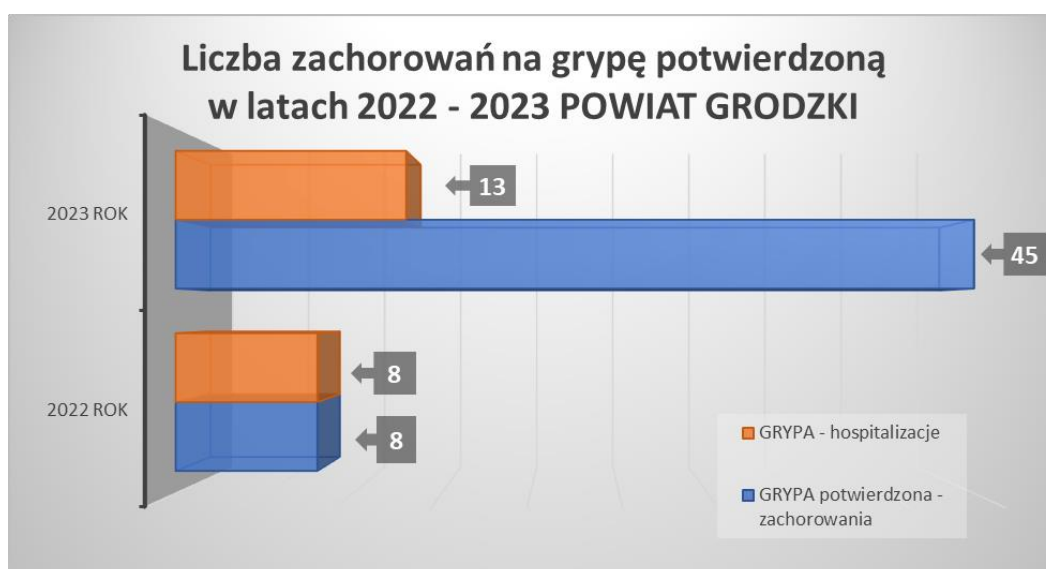

Wykres nr 6

2.5. Zachorowania na grypę

W roku 2023 wystąpiło 45 przypadków grypy potwierdzonej (15 laboratoryjnie, 30 szybkim testem), w wyniku czego 13 osób trafiło do szpitala. W roku poprzedzającym odnotowano tylko 8 przypadków, z czego wszystkie wymagały hospitalizacji.

Powyższą sytuację ilustruje wykres nr 7:

Wykres nr 7

Od stycznia do końca czerwca 2023 r. zgłoszono do PSSE w Lesznie 33 945 zachorowań grypopodobnych, w tym 308 osób zostało hospitalizowanych.

W całym roku 2022 wpłynęło 57 015 takich zgłoszeń, 475 osób wymagało hospitalizacji. Od lipca 2023 r. nie ma już takiego obowiązku zgłaszania zachorowań grypopodobnych. Biorąc pod uwagę powyższe liczby można domniemywać, iż zachorowania grypopodobne w roku 2023, jak w 2022 roku utrzymywały się na podobnym poziomie.

Tabela nr 1: Liczba zachorowań i współczynnik zapadalności na wybrane choroby zakaźne w latach 2022-2023 – powiat grodzki

JEDNOSTKA CHOROBY	2023*		2022**	
	L. ZACH.	WSP. ZAP.	L. ZACH.	WSP. ZAP.
COVID-19	316	523,93	2 808	4 630,45
Grypa (potwierdzona laboratoryjnie)	15	24,87	8	13,19
Grypa (potwierdzona szybkim testem)	30	49,74	0	-
Grypa (liczba podejrzeń i zachorowań)***	33945	18 266,06	57 015	47 476,10
Zakażenie wirusem RSV	1	1,66	0	-
WZW - ogółem	18	29,84	8	13,19
WZW typ „A”	1	1,66	0	-
WZW typ „B”	5	8,29	6	9,89
WZW typ „C”	12	19,90	2	3,30
Płonica	12	19,90	3	4,95
Ospa wietrzna	183	303,42	187	303,37
Nagminne zapal. przyusznic	0	-	1	1,65
Giardoza	1	1,66	0	-
Listerioza	1	1,66	1	1,65
Salmonellozy - ogółem	4	6,63	10	16,49
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez clostridium difficile	9	14,92	23	37,93
Wirusowe zakażenia jelitowe	6	9,95	32	52,77
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	4	6,63	4	6,60
Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnym wirusowym pochodzeniu	12	19,90	18	29,68
Choroba wywołana przez streptococcus pneumoniae	2	3,32	2	3,30
Meningokokowa choroba inwazyjna	0	-	1	1,65
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	1	1,66	1	1,65
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych/mózgu	1	1,66	0	-

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	2	3,32	0	-
Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	1	1,66	0	-
Pokąsania przez zwierzęta, po których podjęto szczepienia	6	9,95	1	1,65
Borelioza z Lyme	8	13,26	2	3,30
Gruźlica płuc	5	8,29	4	6,60
AIDS	0	-	1	1,65
Nowo wykryte zakażenia HIV	4	6,63	4	6,60
Kiła	3	4,97	2	3,30
Rzeżączka	1	1,66	0	-
Inne choroby weneryczne przenoszone przez Chlamydie	1	1,66	0	-

Kolor **niebieski** – spadek liczby zachorowań

Kolor **czzerwony** – wzrost liczby zachorowań

* Stan ludności na dzień 30.06.2023 r. – 60 313

** Stan ludności na dzień 31.12.2022 r. – 60 642

*** Dane dla powiatu ziemskiego i grodzkiego

Współczynnik zapadalności obliczono na 100 000 ludności

2.6. Realizacja szczepień ochronnych

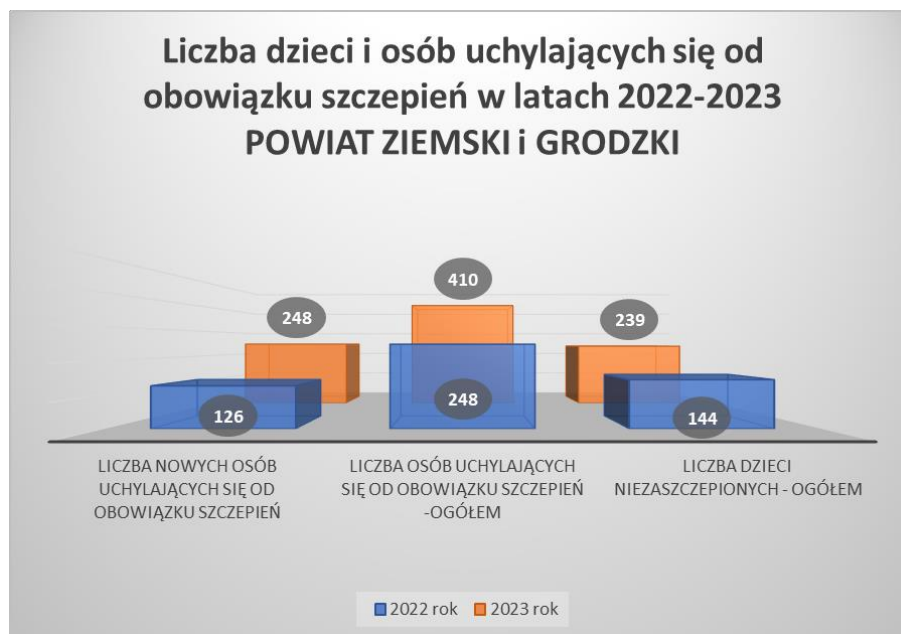
Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób należy ustalanie zakresu i terminów szczepień ochronnych oraz sprawowanie nadzoru nad ich wykonywaniem. Nadzorem tutejszej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej na terenie miasta Leszna i powiatu leszczyńskiego objętych jest 21 podmiotów leczniczych, w których wykonywane są szczepienia ochronne. Szczepionki do placówek wydawane są z magazynu szczepionek Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie dwa razy w tygodniu (we wtorki i środy od godz. 8.00 do 10.00). Wszystkie pielęgniarki zatrudnione w punktach szczepień i wykonujące szczepienia posiadają odpowiednie kursy specjalistyczne z zakresu szczepień ochronnych, a zaświadczenia potwierdzające kwalifikacje znajdują się w dokumentacji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Ośrodki POZ, w których wykonywane są szczepienia mają obowiązek zgłaszania Inspektorowi Sanitarnemu niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP). W roku 2023 r. odnotowano łącznie (w mieście i powiecie) 8 przypadków NOP.

W zakresie szczepień ochronnych niepokojący jest fakt zwiększającej się co roku liczby zgłoszeń „odmowy szczepień”, tj. liczby osób uchylających się od obowiązku poddania swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W roku 2023 z terenu miasta i powiatu do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie wpłynęło aż 214 przypadków. Porównując z rokiem 2022, gdy odnotowano 126 takich przypadków – nastąpił wzrost o 69,84%. Na koniec 2023 r. ogólna liczba osób uchylających się od szczepień wzrosła łącznie do 410, podczas gdy w roku 2022

liczba ta wynosiła 248. Ogólna liczba dzieci niezaszczepionych na koniec roku wynosiła aż 239, podczas gdy w roku 2022 liczba takich dzieci wynosiła 144, co daje wzrost o 65,97%.

Sytuację ilustruje wykres nr 8:

Wykres nr 8

W roku 2023 Punkty szczepień Powiatu Ziemskiego i Grodzkiego realizowały także Program Szczepień HVP (zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego). W programie uczestniczą dziewczynki i chłopcy urodzone w 2010 i 2011 roku. Liczba dzieci, z terenu miasta Leszna i powiatu leszczyńskiego, zaszczepionych w tym programie była największą liczbą w całym województwie wielkopolskim. Dowodzi to posiadania szerokiej wiedzy i świadomości z zakresu profilaktyki ochrony zdrowia pracowników służby zdrowia i lokalnego społeczeństwa.

3. Środowiskowe uwarunkowania zdrowia

3.1. Zaopatrzenie ludności w wodę

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lesznie w obszarze zaopatrzenia ludności w wodę realizuje zadania wynikające z Ustawy z 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz.338 ze zm.), ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U z 2023 r. poz. 537 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Celem zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia wykonywane były badania zarówno przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i w ramach nadzoru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nadzorem sanitarnym w roku 2023 objęto na terenie miasta Leszna:

- wodociąg publiczny Leszno,
- wodociąg zakładowy Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie,
- wodociąg zakładowy „HGBS FINANSE” Spółka Akcyjna.

W skład wodociągu publicznego Leszno wchodzi 3 ujęcia wody:

- Stacja Uzdatniania Wody (w skrócie: SUW) Strzyżewice, ul. Lotnicza 50,
- Stacja Uzdatniania Wody Zaborowo, ul. 1 Maja 15,
- Stacja Uzdatniania Wody Karczma Borowa.

Liczba zaopatrywanej ludności: 65 625

I. Wodociąg publiczny Leszno

1. Stacja Uzdatniania Wody Strzyżewice

- produkuje 3 947,97 m³ wody/dobę,
- ujęcie jest zasilane z 8 studni głębinowych,
- wyznaczona jest strefa ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Stan sanitarno-techniczny obiektu wodnego - **dobry**.

W roku 2023 na terenie SUW Strzyżewice, oprócz bieżących prac konserwacyjno-remontowych, wykonano następujące prace:

- naprawiono przepustnicę przy odmulniku wody spustowej,
- wymieniono balast promiennika nr 7 w lampie UV,
- przekazano plac budowy dla zadania inwestycyjnego pn. "Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Strzyżewicach - wymiana rurociągów zbiorczych na hali filtrów",
- dokonano przeglądu osuszacza powietrza i serwisu lampy UV-układu samoczyszczącego,
- naprawiono pompę płuczną nr 2,
- zamontowano sondę hydrostatyczną w studni M2,
- przekazano plac budowy dla zadania inwestycyjnego pn. "Zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze - woda wraz z wymianą części instalacji centralnego ogrzewania na Stacji Uzdatniania Wody,
- dokonano odbioru końcowego dla zadania inwestycyjnego pn. "Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Strzyżewicach - wymiana rurociągów zbiorczych na hali filtrów",
- dokonano odbioru końcowego dla zadania inwestycyjnego pn. "Zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze - woda wraz z wymianą części instalacji centralnego ogrzewania na Stacji Uzdatniania Wody,
- przekazano plac budowy dla zadania inwestycyjnego pn. "Wykonanie otworu zastępczego S4bis na Stacji Uzdatniania Wody Strzyżewice,
- przekazano plac budowy dla zadania inwestycyjnego pn. "Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Strzyżewicach - częściowa wymiana orurowania i armatury filtrów ciśnieniowych wraz z automatyką i sterowaniem",

- dokonano odbioru częściowego dla zadania inwestycyjnego pn. "Wykonanie otworu zastępczego S4bis na Stacji Uzdatniania Wody Strzyżewice".

Zdjęcie nr 1: Hala filtrów – Stacja Uzdatniania Wody Strzyżewice.

Zdjęcie nr 2: Galeria rurociągów – Stacja Uzdatniania Wody Strzyżewice.

2. Stacja Uzdatniania Wody Zaborowo, ul. 1 Maja 15

- produkuje 2 681,33 m³ wody/dobę,
- ujęcie jest zasilane z 6 studni głębinowych.

Stan sanitarno-techniczny obiektu wodnego - **dobry**.

W roku 2023 na terenie SUW Zaborowo:

- wyczyszczono filtry ciśnieniowe i orurowania,
- naprawiono pozycjoner filtra nr 7,
- dokonano przeglądu osuszacza powietrza,
- zamontowano instalację pokazową – Biomonitoring – małże firmy PROTE,
- wymieniono dwa filtry powietrza procesowego przy reduktorze ciśnienia,
- zamontowano pompę międzyoperacyjną nr 3 po naprawie,
- dokonano serwisu sprężarek i dmuchawy Kaeser,
- wdrożono i wykonano wizualizację obiektu Stacji Uzdatniania Wody Zaborowo w ramach zadania pn. Wymiana systemu SCADA 14.11.2023.

Zdjęcie nr 3: Instalacja pokazowa – Biomonitoring – małże firmy PROTE.

3. Stacja Uzdatniania Wody Karczma Borowa

- produkuje 1 990,55 m³ wody/dobę,
- ujęcie jest zasilane z 3 czynnych studni głębinowych.

Stan sanitarno-techniczny obiektu wodnego - **dobry**.

W roku 2023 na terenie SUW Karczma Borowa:

- zamontowano opaskę naprawczą Ø 300 na rurociągu płucznym przy filtrze nr 1,
- zamontowano opaskę naprawczą Ø 300 na rurociągu płucznym przy filtrze nr 3,
- odmalowano dyżurkę i wymieniono wykładziny,
- dokonano przeglądu osuszacza powietrza,
- naprawiono pompę płuczącą – wymieniono uszczelnienia,
- wymieniono czujnik UV w lampie UV na nowy.

W roku 2023 w ramach kontroli urzędowej Inspekcji Sanitarnej pobrano 40 próbek wody do badań laboratoryjnych; Wodociągi Leszczyńskie Sp. z o.o., ul. Lipowa 76A,

zarządzające wodociągiem publicznym Leszno, również pobrały 40 próbek do badań laboratoryjnych w ramach kontroli wewnętrznej.

Jakość produkowanej wody, w ocenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie, w porównaniu z rokiem 2022 r. nie uległa zmianie, była przydatna do spożycia, zapewniając tym samym bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów.

Dodatkowe informacje dotyczące wodociągu publicznego Leszno za rok 2023

Produkcja wody:

Lp.	SUW	Rok 2022		Rok 2023	
		Produkcja wody uzdatnionej m ³ /rok	Produkcja wody m ³ /d	Produkcja wody uzdatnionej m ³ /rok	Produkcja wody m ³ /d
1.	Strzyżewice	1 600 472	4 384,85	1 441 011	3 947,97
2.	Zaborowo	1 096 731	3 004,74	978 686	2681,33
3.	Karczma Borowa	527 533	1 431,60	726 553	1990,55
	RAZEM	3 224 736	8 821,19	3 146 250	8619,85

W 2023 roku odnotowano kilkadziesiąt awarii i przerw w dostawie wody na sieci wodociągowej, gdzie główną przyczyną były wycieki spowodowane korozją sieci; średni czas trwania awarii wynosił około 5 godzin, w kilku przypadkach awarie trwały dłużej niż 8 godzin i wymagały podstawienia beczkowsu z wodą przeznaczoną do spożycia po przegotowaniu. Przerwy w dostawie wody spowodowane były również koniecznością wykonania niezbędnych prac na sieci wodociągowej.

Końcowa ocena roczna jakości wody za rok 2023 – **dobra**.

Przepisy regulujące kwestię bezpieczeństwa wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi poza wodociągami obejmują również podmioty dostarczające lub wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej bądź w podmiotach działających na rynku spożywczym wykorzystujących wodę.

I. Wodociąg zakładowy HGBS FINANSE Spółka Akcyjna

Właścicielem ujęcia jest HGBS FINANSE Spółka Akcyjna, Plac Konstytucji 3 Maja 3, 50-083 Wrocław, Zakład Produkcyjny w Lesznie, ul. Święciechowska 2.

Wodociąg w roku 2023 produkował 229 m³/dobę.

Ujęcie jest zasilane z 2 studni głębinowych.

Stan sanitarno-techniczny obiektu wodnego - **dobry**.

W roku 2023 w ramach kontroli urzędowej Inspekcji Sanitarnej pobrano 6 próbek wody do badań laboratoryjnych; HGBS FINANSE Spółka Akcyjna, również pobrała 6 próbek do badań laboratoryjnych w ramach kontroli wewnętrznej.

Jakość produkowanej wody z wodociągu zakładowego „HGBS FINANSE” Spółka Akcyjna w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie, była przydatna do spożycia, zapewniając tym samym bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów.

Końcowa ocena roczna jakości wody za rok 2023 – **dobra**.

II. Wodociąg Zakładowy Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie

Właścicielem ujęcia jest Wojewódzki Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Jana Jonstona w Lesznie, ul. Kiepury 45, 64 – 100 Leszno.

Wodociąg w roku 2023 produkował 115 m³/dobę.
Ujęcie wody zasilane w wodę z 1 studni głębinowej.
Stan sanitarno-techniczny obiektu wodnego - **dobry**.

W roku 2023 w ramach kontroli urzędowej Inspekcji Sanitarnej pobrano 5 próbek wody do badań laboratoryjnych. Wojewódzki Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Jana Jonstona w Lesznie pobrał 5 próbek do badań laboratoryjnych w ramach kontroli wewnętrznej.

Jakość produkowanej wody z wodociągu zakładowego Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie, była przydatna do spożycia, zapewniając tym samym bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów.

Końcowa ocena roczna jakości wody za rok 2023 – **dobra**.

3.2 Pływalnie, baseny kąpielowe

Nadzorem sanitarnym w roku 2023 objęto jedną pływalnię krytą i jedną pływalnię odkrytą.

I. Środowiskowa Pływalnia Edukacyjna, Leszno, Al. Jana Pawła II 10

Właścicielem obiektu jest miasto Leszno.

Charakterystyka obiektu:

1. liczba niecek: 1 basen sportowy o długości 25 metrów i głębokości od 1,29 m do 1,79 m, ogólnodostępny,

2. na terenie pływalni: hol z poczekalnią, szatnia wierzchniej odzieży, na stronie „mokrej stopy”: 2 szatnie, 2 węzły sanitarne – strona damska i męska z prysznicami, WC oraz pisuarami; na hali basenowej wzdłuż ściany ławeczki oraz pomieszczenia do przechowywania sprzętu do nauki pływania, przechowywania sprzętu porządkowego, środków czystościowych i dezynfekcyjnych, pomieszczenia socjalne oraz dla ratowników, trybuny.

Ocena obiektu:

Pomieszczenia utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym. Obiekt sprząтали pracownicy zatrudnieni na pływalni. Ilość środków czyszcząco-dezynfekcyjnych wystarczająca.

W roku 2023 pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 10 próbek w ramach kontroli urzędowej, z czego:

- 9 próbek bakteriologicznych,
- 3 próbki fizykochemicznych,
- 5 próbek w kierunku bakterii z rodzaju Legionella.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządzającego Pływalnią Edukacyjną pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 62 próbki, z czego:

- 55 próbek bakteriologicznych,
- 25 próbki fizykochemiczne,
- 9 próbek w kierunku bakterii z rodzaju Legionella.

W roku 2023 Pływalnia Edukacyjna została skontrolowana jeden raz.

Stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Ocena roczna obiektu – dobra.

II. Pływalnia Odkryta – Leszno, ul. Strzelecka 9

Pływalnia odkryta zarządzana jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lesznie z siedzibą przy ul. Strzeleckiej 7. Jest to basen miejski, ogólnodostępny, odkryty, czynny tylko w sezonie letnim.

W połowie lipca 2023 r. uruchomiono nową nieckę – brodzik dla dzieci, w którym woda krąży w systemie zamkniętym; niecka jest chlorowana automatycznie.

Ocena obiektu:

- pomieszczenia utrzymane w dobrym stanie sanitarno-porządkowym; obiekt sprząтали pracownicy zatrudnieni na basenie. Ilość środków czyszcząco-dezynfekcyjnych wystarczająca;

- źródłem zaopatrzenia w wodę niecek basenowych jest własne ujęcie wody, natomiast do pomieszczeń socjalno-sanitarnych trafia woda z wodociągu publicznego Leszno.

W roku 2023 pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 15 próbek w ramach kontroli urzędowej:

- 15 próbek bakteriologicznych,
- 3 próbki fizykochemiczne.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządzającego Pływalnią Odkrytą pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 14 próbek:

- 10 próbek bakteriologicznych,
- 10 próbek fizykochemicznych.

Odstąpiono od poboru i badania próbek wody w kierunku obecności bakterii Legionella z uwagi na niższą temperaturę wody w otwartej niecce basenowej.

W sezonie letnim 2023 Pływalnia Odkryta została skontrolowana jeden raz. Stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Ocena roczna obiektu - **dobra**.

3.3. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej

3.3.1. Ustępy publiczne

Nadzorem sanitarnym w mieście Lesznie objęto 4 ustępy publiczne. Dwa ustępy publiczne dostosowane są do wymogów osób niepełnosprawnych - przy Nowym Rynku i na dworcu PKP. Wszystkie nadzorowane ustępy publiczne posiadają stałą obsługę. Skontrolowano w roku 2023 jeden obiekt. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

3.3.2. Domy Pomocy Społecznej

Obiektami zapewniającymi całodobową opiekę jest Dom Pomocy Społecznej przy ul. Korczaka 1 (36 podopiecznych), Ośrodek Interwencyjno-Readaptacyjny przy ul. Niepodległości 27c, w którym jednorazowo może przebywać 17 matek z dziećmi oraz noclegownia (Schronisko dla osób bezdomnych), gdzie może mieszkać około 35 mężczyzn. Pozostałe placówki, takie jak Środowiskowy Dom Samopomocy WENA przy ul. Starozamkowej 14, Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Niepodległości 27c oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – Dom Seniora nr 1 przy ul. Korczaka 5, prowadzą zajęcia manualne i rehabilitacyjne, są obiektami półstacjonarnymi, czynnymi w godz. od 7:30 do 15:30.

W roku 2023 przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Obiekty są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, windy). Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną oraz z odpadami medycznymi.

3.3.3. Hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie znajduje się:

- 10 hoteli – w których przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych,
- 1 motel – nie był zaplanowany do kontroli w roku 2023.

Hotele posiadają dobrą bazę noclegową. Wszystkie pokoje mają węzły sanitarne, w których zapewnione były środki higieny: mydło, papier toaletowy, ręczniki. Obiekty posiadają wydzielone magazyny lub szafy na bieliznę czystą oraz wydzielone miejsca na bieliznę brudną. Bielizna brudna oddawana jest do prania pralniom zewnętrznym. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów i zaplecza dobry. Dezynfekcja materacy, poduszek i kołder przeprowadzana według potrzeb.

Podczas przeprowadzonych w roku 2023 kontroli sanitarnych nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych, czystość bieżąca była zachowana. W hotelach na bieżąco przeprowadza się modernizacje pokoi i łazienek, wymienia się wyposażenie na nowsze, obowiązujący zakaz palenia tytoniu jest przestrzegany.

3.3.4. Zakłady fryzjerskie, gabinety kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej oraz zakłady, w których świadczona jest więcej niż jedna usługa

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej w tej grupie obiektów objęte są:

- zakłady fryzjerskie – 101,
- zakłady kosmetyczne – 102,
- zakłady tatuażu – 12,
- zakłady odnowy biologicznej – 40,
- zakłady, w których świadczona jest więcej niż jedna usługa – 29.

W tej grupie obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarno-techniczny. W zakładach stosowana była bielizna jednorazowego i wielokrotnego użytku. Coraz częściej stosuje się bieliznę jednorazowego użytku (ręczniki, pelerynki czy podwłósniki).

W roku 2023 stan sanitarno-porządkowy był zadawalający. Nie wydano mandatów karnych ani decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu technicznego obiektu.

3.3.5. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej zarejestrowane są:

- obiekty sportowe – 17 obiektów, w których przeprowadzono 8 kontroli,
- targowiska – 2 obiekty; nie były kontrolowane w roku 2023,
- pokoje gościnne – 1 obiekt, nie był kontrolowany w roku 2023,
- obiekty kultury – 6 obiektów, w których przeprowadzono 2 kontrole,
- zakłady pogrzebowe – 3 obiekty, skontrolowano wszystkie,
- cmentarze – 4 obiekty, w których przeprowadzono 2 kontrole sanitarne,
- stacje paliw – 11 obiektów, w których przeprowadzono 3 kontrole sanitarne,
- punkty mycia pojazdów – 4 obiekty, przeprowadzono 3 kontrole,
- parkingi miejskie – 1 obiekt, nie był kontrolowany w roku 2023,
- pralnie – 3 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole,
- biblioteki – 9 obiektów, skontrolowano 2 biblioteki,
- przystanki MZK i PKS – 96; w roku 2023 skontrolowano przystanki MZK.

Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych obiektów, ich wystrój, wyposażenie i funkcjonalność systematycznie ulega poprawie. W roku 2023 w trakcie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono złego stanu sanitarno-technicznego i sanitarno-porządkowego.

3.3.6. Dworzec PKS

Stan sanitarno-techniczny dworca był zadowalający - dotyczy to zarówno pomieszczeń służbowych i służbowego zaplecza sanitarnego: kasjerów, dyżurnego ruchu, jak i pomieszczeń ogólnodostępnych związanych z odprawą podróżnych (poczekalnia, stanowiska autobusowe, sanitariat). Kontrolą sanitarną objęto stan sanitarno-techniczny placu manewrowego i stanowisk postojowych pojazdów, który nie budził zastrzeżeń. Obiekt dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Decyzji nie wydano, mandatów karnych nie nałożono.

3.3.7. Stacja PKP w Lesznie

Budynek dworca PKP spełnia wymogi techniczne i sanitarne, przystosowany jest do obsługi osób niepełnosprawnych.

Podczas przeprowadzonych w 2023 r. kontroli sprawdzany był m. in. stan sanitarno-techniczny i porządkowy pomieszczeń związanych z obsługą podróżnych (hol, poczekalnia, sanitariat), pomieszczeń służbowych (kasy biletowe, nastawnie dysponujące, wykonawcze, biura pracowników Sekcji Przewozów Pasażerskich), otoczenie budynku dworca (perony, międzytorze, tunel, droga dojazdowa), a także wyposażenie obiektu w ławki peronowe, kosze na nieczystości stałe. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

3.3.8 Środki transportu publicznego

Stan sanitarny środków transportu publicznego jest dobry. Nadzorem sanitarnym objęte są środki transportu kolejowego i drogowego (pociągi osobowe PKP, autobusy PKS i Miejskiego Zakładu Komunikacji, taksówki osobowe, karetki należące do Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego, karawany do przewozu zwłok i szczątków ludzkich).

- **Autobusy**

W roku 2023 przeprowadzono w Miejskim Zakładzie Komunikacji w Lesznie jedną kontrolę sanitarną, w trakcie której skontrolowano 2 autobusy. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

- **Taksówki osobowe**

W roku 2023 kontrole sanitarne taksówek osobowych nie były przeprowadzane.

- **Inne środki transportu**

W ramach kontroli zakładów pogrzebowych skontrolowano 6 karawanów do przewozu zwłok. Ponadto skontrolowano 3 samochody do przewozu chorych. Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych pojazdów był dobry. Decyzji nie wydano, mandatów nie nałożono.

- **Składy pociągów osobowych**

Kontrolą sanitarną objęte są jedynie składy po czyszczeniu, rozpoczynające swój bieg ze Stacji PKP w Lesznie.

W roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną składów pociągów osobowych, podczas której skontrolowano 2 wagony (autobusy szynowe).

Nie stwierdzono braków w wyposażeniu kabin ustępowych w materiały higieniczne (papier toaletowy, mydło, papierowe ręczniki). Bieżący stan sanitarno-porządkowy składów nie budził zastrzeżeń.

3.3.9. Stan sanitarny podmiotów leczniczych

Na terenie miasta Leszna działalność prowadzi jeden szpital publiczny – Wojewódzki Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Jana Jonstona w Lesznie przy ul. Kiepury 45 oraz pięć szpitali niepublicznych.

Wojewódzki Szpital Wielospecjalistyczny im. dr J. Jonstona w Lesznie, ul. Kiepury 45, Leszno

W Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym przeprowadzono w 2023 r. dwie kontrole kompleksowe. Wydano zalecenia dotyczące poprawy stanu technicznego obiektu oraz decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia personelowi sprzątającemu bezpiecznych warunków spożywania posiłków i napojów

w wydzielonych pomieszczeniach oraz zapewnienia utrzymania pomieszczeń higienicznosanitarnych oraz znajdujących się w nim urządzeń w stanie zapewniającym higieniczne korzystanie oraz skuteczne mycie i dezynfekcję.

Szpital zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia. Postępowanie z odpadami medycznymi było zgodne z posiadanymi procedurami.

W roku 2023 w Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym przeprowadzono cztery duże inwestycje:

- zmodernizowano Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej,
- zmodernizowano Oddział Pediatriczny,
- zakończono modernizację lądowiska śmigłowców,
- zakupiono robota zabiegowego Da Vinci.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Leszczyńskie Centrum Medyczne „VENTRICULUS” - Oddział Szpitalny w Lesznie, ul. Słowiańska 41

W roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę kompleksową obiektu. Nie stwierdzono nieprawidłowości z zakresu przepisów sanitarnych.

NZOZ „VIGOR-MED” w Lesznie, ul. Kiepury 12 - Oddział Szpitalny Jednego Dnia z Blokiem Operacyjnym

W obiekcie na bieżąco wykonywane są prace remontowe poprawiające stan techniczny budynku, w roku 2023 obiekt został odmalowany.

W NZOZ „VIGOR-MED” w Lesznie w roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną. Nie stwierdzono nieprawidłowości z zakresu przepisów sanitarnych.

SNZOZ FIDES w Lesznie, ul. Jana III Sobieskiego 1

Zakres prowadzonej działalności: chirurgia naczyniowa, angiologia, położnictwo i ginekologia.

W SNZOZ FIDES w Lesznie w roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną. Obiekt był w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym.

Onkologiczny Niepubliczny ZOZ „ONKO-MED” - Oddział Chemioterapii Jednego Dnia, Leszno, ul. Słowiańska 41

Oddział zlokalizowany jest w Leszczyńskim Centrum Medycznym „VENTRICULUS”.

Prowadzi działalność w zakresie nieinwazyjnych badań klinicznych, chemoterapii, specjalistycznego leczenia ambulatoryjnego.

W Onkologicznym Niepublicznym ZOZ „ONKO-MED” w Lesznie w roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Fresenius Nephrocare Polska Sp. z o.o. – Ośrodek Dializ nr 68, Leszno, ul. Kiepury 45

W Ośrodku Dializ w roku 2023 przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną. Nie stwierdzono nieprawidłowości, obiekt jest w bardzo dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym.

Przychodnie Lekarskie

Na terenie miasta Leszna działalność medyczną prowadzi 14 przychodni lekarskich. W 2023 roku przeprowadzono 14 kontroli z zakresu higieny komunalnej oraz 10 kontroli z zakresu szczepień ochronnych.

Stan techniczny kontrolowanych obiektów był dobry. W placówkach zachowana była czystość bieżąca pomieszczeń. Stwierdzono wystarczającą ilość środków czystościowych. Dezynfekcja i deratyzacja w obiektach prowadzona była zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Zakłady rehabilitacji leczniczej

Nadzorem w tej grupie obiektów w roku 2023 objęto 10 placówek, wszystkie zostały skontrolowane. Stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń.

Szkolne gabinety profilaktyki zdrowotnej

W roku 2023 nadzorem sanitarnym objęto 21 gabinetów szkolnych, w których przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej mieszczą się w pomieszczeniach użyczanych na ten cel przez szkołę. Świadczone są w nich usługi w zakresie doraźnej pomocy ambulatoryjnej, badań antropometrycznych, pomiarów ciśnienia tętniczego, wad postawy ciała, wzroku oraz oświaty zdrowotnej.

Gabinety spełniają warunki sanitarno-techniczne wymagane dla tego rodzaju obiektów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie czystości bieżącej pomieszczeń.

Praktyki zawodowe lekarzy

Praktyki zawodowe lekarzy prowadzone są w 261 obiektach na terenie miasta Leszna.

W 2023 roku skontrolowano 28 gabinetów. Ich stan sanitarno-techniczny był zadowalający, za wyjątkiem jednego gabinetu, w którym stwierdzono nieprawidłowości i nałożono mandat karny za nieprzestrzeganie procedur sterylizacji narzędzi.

3.3.10. Działania podejmowane w związku z pobytem uchodźców z Ukrainy, przebywających na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie i masowym napływem uchodźców do Polski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie, we współpracy z organami samorządu terytorialnego oraz podmiotami odpowiedzialnymi za obiekty, w których przebywają uchodźcy, objął wparciem podmioty odpowiedzialne za punkty zakwaterowania dla uchodźców poprzez monitorowanie stanu sanitarno-epidemicznego oraz liczby osób w nich przebywających.

W 2023 r. sprawowano nadzór sanitarny w obiektach:

Budynek dawnego Hotelu „OLIMPIJCZYK”, ul. Strzelecka 7, 64 – 100 Leszno

W hotelu przygotowano 56 miejsc noclegowych.

Każdy z pokoi posiadał zespoły higieniczno-sanitarne (prysznic, umywalki, muszle ustępowe). We wszystkich sanitariatach posadzki wyłożone były materiałem łatwo zmywalnym, nienasiąkliwym, odpornym na działanie wilgoci – płytki ceramiczne. Zapewniona była ciepła i zimna bieżąca woda oraz wentylacja grawitacyjna. Do dezynfekcji toalet stosowany był Domestos. Jedno z pomieszczeń w obiekcie zostało zaadaptowane na pralnię i suszarnię, z której uchodźcy mogli korzystać samodzielnie.

Żywnienie przebywających na terenie ośrodka uchodźców: śniadania i kolacje przygotowywane we własnym zakresie, obiady w formie cateringu dowożonego na miejsce. Dodatkowo na terenie obiektu (I piętro) osoby przebywające miały do dyspozycji w pełni wyposażoną kuchnię. Na II piętrze przygotowano aneks kuchenny.

Podczas kontroli nie stwierdzano nieprawidłowości.

Budynek Pływalni „AKWAWIT”, ul. Św. Józefa 5, 64 – 100 Leszno

W obiekcie przygotowano 44 miejsca noclegowe.

Pomieszczenia higieniczno-sanitarne (prysznic, umywalki, muszle ustępowe) znajdowały się na korytarzach. We wszystkich sanitariatach posadzki wyłożone materiałem łatwo zmywalnym, nienasiąkliwym, odpornym na działanie wilgoci – płytki ceramiczne. Zapewniona była ciepła i zimna bieżąca woda oraz wentylacja grawitacyjna. Do dezynfekcji toalet stosowany był Domestos. Jedno z pomieszczeń w obiekcie zostało zaadaptowane na pralnię, z której uchodźcy mogli korzystać samodzielnie.

Żywnienie przebywających na terenie ośrodka uchodźców odbywało się w formie: śniadania i kolacje przygotowywane we własnym zakresie, obiady w formie cateringu dowożonego na miejsce. Dodatkowo na terenie obiektu osoby przebywające miały do dyspozycji w pełni wyposażoną kuchnię.

Bieżący stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny obiektu podczas kontroli nie budził zastrzeżeń.

Wyżej wymienione obiekty w lipca 2023 r. zostały usunięte z rejestru obiektów, które funkcjonowały jako punkty zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy.

3.4. Ocena obiektów żywniowo-żywnościowych

3.4.1. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Zagadnienia zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności są w obecnych czasach problemem bardzo aktualnym, ponieważ mimo stałego

podnoszenia standardów higienicznych w produkcji żywności i wprowadzania nowoczesnych technologii, bardzo często dochodzi do ujawniania nowych „afery” związanych z zagrożeniami pojawiającymi się w środkach spożywczych, a liczba zgłaszanych zatruc pokarmowych w skali całego kraju jest nadal wysoka.

W świetle obowiązujących regulacji prawnych każdy producent żywności ponosi pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo zdrowotne produkowanych i wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych.

Prawo stanowi, że żywność niebezpieczna nie może być wprowadzana do obrotu. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w ramach urzędowej kontroli żywności mają zapewnić stałe monitorowanie jej bezpieczeństwa i jednocześnie zapobiegać potencjalnym zagrożeniom dla zdrowia konsumentów.

Sprawując w roku 2023 nadzór sanitarny nad obiektami trudniącymi się produkcją, przetwórstwem i obrotem środków spożywczych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie podejmował i prowadził działania kontrolne z zakresu zarówno zapobiegawczego, jak i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Dodatkowo pobierano do badań laboratoryjnych próbki produkowanej i oferowanej do sprzedaży żywności, których wyniki stanowiły podstawę rozstrzygającą, czy żywność nadaje się do spożycia przez ludzi, czy też nie może być sprzedawana.

Na terenie miasta Leszna prowadzą działalność zarówno obiekty nowoczesne (zakłady garmazeryjne, markety, lokale gastronomiczne), jak i stare, mieszczące się zwłaszcza na obszarach o zwartej zabudowie, a także obiekty małe, które są pozbawione możliwości rozbudowy i modernizacji niezbędnej z uwagi na konieczność wdrażania systemów GHP (dobrej praktyki higienicznej), GMP (dobrej praktyki produkcyjnej) i HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli).

W skali całego miasta zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej GHP/GMP wdrożyło 908 zakładów. System HACCP wprowadziły 359 nadzorowane obiekty, pozostałe placówki są w trakcie wdrażania. Najwyższy odsetek obiektów z wdrożonym system HACCP stwierdzono w piekarniach, ciastkarniach i zakładach żywienia zbiorowego, w tym w restauracjach.

Występowanie niezgodności w kontrolowanych zakładach miało najczęściej charakter przypadkowy, jednak w niektórych grupach obiektów, w odniesieniu do pewnych nieprawidłowości można zaobserwować, że w okresie letnim dochodzi głównie do przerwania łańcucha chłodniczego żywności, bowiem środki spożywcze łatwo psujące się przechowywane są poza urządzeniami chłodniczymi – w temperaturze otoczenia. Z kolei w okresie jesienno-zimowym rzadko przeprowadzane są remonty, natomiast nieprawidłowe warunki temperatury i wilgotności związane z niesprawną wentylacją oraz czynnikami pogodowymi wpływają na zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, powodując zawilgocenia i zagrzybienia pomieszczeń produkcyjnych, a przede wszystkim magazynowych.

Analiza nieprawidłowości i niezgodności, jakie odnotowywano podczas czynności kontrolnych w zakładach produkujących środki spożywcze pozwala stwierdzić,

że w pełni wymagania prawa żywnościowego spełniają duże firmy, ukierunkowane na jakość produktu i zadowolenie klienta, wdrażające systemy jakości w każdym obszarze działalności, produkujące duże partie środków spożywczych.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzanymi podczas prowadzenia bieżącego nadzoru sanitarnego wydawano w stosunku do przedsiębiorców prowadzących działalność decyzje administracyjne nakazujące ich usunięcie, natomiast za zły stan sanitarny – brak czystości czy wprowadzanie do obrotu żywności „przeterminowanej”, nakładano mandaty karne.

Dane dotyczące liczby nadzorowanych obiektów i liczby kontroli

W rejestrze tutejszego organu w 2023 r. na terenie miasta Leszna zarejestrowane były (na koniec roku 2023) 969 zakłady żywieniowo-żywnościowe.

W oparciu o zaopiniowany przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego harmonogram urzędowej kontroli żywności, w roku 2023 skontrolowano w Lesznie 246 zakładów.

W obiektach przeprowadzonych zostało 471 kontroli sanitarnych, łącznie z kontrolami sprawdzającymi usunięcie niezgodności.

Szczególnym nadzorem w grupie zakładów produkujących żywność objęto:

- wytwórnie lodów i automaty do lodów,
- zakłady garmazeryjne – produkujące głównie wyroby mączne,
- ciastkarnie, piekarnie,
- z grupy zakładów wprowadzających do obrotu żywność:
 - o sklepy wielkopowierzchniowe, w tym markety i hurtownie,
 - o zakłady żywienia zbiorowego, w tym bloki żywienia w placówkach oświatowo-wychowawczych,
- zakłady dużej (restauracje) i małej gastronomii.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami z zakresu bezpieczeństwa żywności były:

W zakresie stanu technicznego i wyposażenia obiektów:

- zły stan techniczny pomieszczeń, w tym zawilgocone, brudne, pokryte nalotami pleśni powierzchnie ścian i sufitów,
- zniszczone podłogi lub wykładziny podłogowe,
- brak ciepłej bieżącej wody.

Zły stan sanitarny natomiast powodowany był:

- oferowaniem do sprzedaży tzw. „żywności przeterminowanej”, co było bardzo często zgłaszane przez klientów,

- brakiem aktualnych orzeczeń lekarskich, stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania prac przy środkach spożywczych,
- nieprzestrzeganiem ciągłości zachowania łańcucha chłodniczego, co wymagane jest dla środków spożywczych łatwo psujących się,
- nieprzestrzeganiem wymagań higieniczno-sanitarnych, co przejawiało się tzw. brakiem czystości bieżącej (brudne urządzenia, sprzęt),
- niehigieniczną sprzedażą żywności bez opakowań,
- niezachowaniem segregacji żywności, co przejawiało się przechowywaniem żywności do bezpośredniego spożycia – wędlin, ciast, razem z żywnością wymagającą przed spożyciem obróbki wstępnej lub termicznej,
- brakiem opracowanych, wdrożonych i przestrzeganych instrukcji GHP lub brakiem systematycznych zapisów z prowadzonych monitoringów.

Powyższe nieprawidłowości w sposób jednoznaczny wskazują na brak kontroli wewnętrznej ze strony przedsiębiorców lub osób odpowiedzialnych w nadzorowanych obiektach i świadczą o braku zrozumienia celu prowadzenia i podejmowania działań w ramach zarówno warunków wstępnych (GHP), jak i systemu HACCP.

Sklepy

Sklepy to najliczniejsza grupa obiektów żywieniowo-żywnościowych, charakteryzująca się niejednorodnym stanem technicznym i sanitarnym, najmniej stabilna pod względem liczby. Spośród zewidencjonowanych w 2023 roku 253 obiektów skontrolowano 199, nałożono 17 mandatów karnych na sumę 4 100 zł.

Piekarnie i ciastkarnie

Znaczną część zakładów stanowią piekarnie małe, prowadzące produkcję i sprzedaż na rynku lokalnym i w powiatach ościennych. Funkcjonują one często w starych, zaadaptowanych i wyeksploatowanych budynkach, w zwartej zabudowie, w których utrudnione jest przeprowadzenie prac modernizacyjnych - wykonywane są tylko bieżące remonty. Wszystkie będące pod nadzorem zakłady zostały skontrolowane - nałożono jeden mandat na sumę 100 zł. Kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego w obszarach takich jak: pomieszczenia magazynowe, ciągi komunikacyjne i garownie, w ślad za czym wydano 2 decyzje merytoryczne; mandatów nie nałożono.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte i małej gastronomii

Spośród 145 nadzorowanych zakładów z tej grupy skontrolowano w 2023 r. 115 zakładów.

W tej grupie obiektów podczas czynności kontrolnych ujawniono zakłady, które nie spełniały wymagań - działały niezgodnie z obowiązującymi wymaganiami, w związku z czym za nieprzestrzeganie podstawowych zasad higieny nałożono 8 mandatów na sumę 1 600 zł.

Przyczyny powodujące oceny niezgodne zakładów to:

- brak aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania prac przy środkach spożywczych,
- brak czystości bieżącej w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych i socjalno-sanitarnych,
- nieprawidłowe gromadzenie i przechowywanie odpadów poprodukcyjnych – w otwartych, przepełnionych pojemnikach,
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z przeznaczeniem,
- dokonywanie obróbki wstępnej (prac brudnych) w pomieszczeniu kuchni właściwej,
- brak bieżącej dokumentacji z zakresu systemu jakości HACCP.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego (restauracji) widoczna staje się poprawa zarówno w zakresie wyposażenia, jak i stanu sanitarno-technicznego, przejawiająca się wymianą wyposażenia kuchni w urządzenia i sprzęt produkcyjny. W miejsce starych elementów wyposażenia wprowadzono nowe, wykonane ze stali nierdzewnej, wyeliminowano uszkodzone, popękane naczynia stołowe, sprawne były urządzenia myjące, w zmywalniach instalowano profesjonalne zmywarki.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte

W tej grupie mieszczą się bloki żywienia w szkołach, przedszkolach, szpitalu, domach pomocy społecznej i bufety w zakładach pracy oraz zakłady świadczące usługi cateringowe. Bloki żywienia w placówkach oświatowo-wychowawczych były zgodne z obowiązującymi wymaganiami.

W grupie zakładów usług cateringowych w roku 2023 nałożono 2 mandaty karne na sumę 800 zł.

W placówkach oświatowych w minionym roku ocenie poddano jadłospisy. Najczęściej występujące błędy to:

- brak urozmaicenia jadłospisów poprzez włączenie soków owocowych, warzywnych lub owocowo-warzywnych, a także produktów z grupy: koktajle owocowe, warzywno-owocowe, owocowo-warzywno-owocowe na bazie mleka,
- zbyt mały udział warzyw i owoców,
- za mało porcji mleka i produktów mlecznych w posiłkach,

- brak lub zbyt rzadkie występowanie w posiłkach orzechów, nasion roślin strączkowych, np. fasoli, grochu, soczewicy, ciecierzycy, soi, bobu,
- w jadłospisach występowały potrawy smażone z grupy: mięso, ryby, jaja – więcej niż raz w tygodniu,
- zauważano również brak wyszczególnienia procesów technologicznych przygotowywania poszczególnych potraw (duszenie, gotowanie, smażenie), co utrudniało prawidłową ocenę jadłospisu.

Nie wnoszono uwag i zastrzeżeń odnośnie żywienia w Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr. Jana Jonstona w Lesznie oraz w funkcjonujących na terenie miasta Domach Pomocy Społecznej.

Działalność represyjna

W przypadku stwierdzenia zaniedbań, a tym bardziej uchybień mogących spowodować zagrożenia dla zdrowia ludzi, tutejszy organ nakazywał w drodze decyzji administracyjnych ich usunięcie.

Ogółem w 2023 r. wydano w stosunku do przedsiębiorców 34 decyzje administracyjne, w tym z terenu miasta Leszna 24.

Łącznie na terenie miasta Leszna nałożono 31 mandatów na kwotę 7 200 zł. Spraw o ukaranie do sądu nie skierowano.

Każde stwierdzenie nieprzestrzegania obowiązujących wymagań sanitarno-higienicznych stanowiło ponadto podstawę do wydania decyzji orzekających pobranie opłaty za czynności kontrolne. Decyzji takich wydano 191 na kwotę 13 913 zł.

Pomimo licznych nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli, widoczna staje się poprawa stanu technicznego wielu nadzorowanych placówek, co uzyskuje się m.in. poprzez:

- podejmowane przez ich właścicieli prac remontowych i modernizacyjnych,
- oddawanie do użytku nowych placówek, w pełni odpowiadających obowiązującym wymaganiom higieniczno-sanitarnym,
- wyposażanie sal sprzedaży sklepów spożywczych i marketów w nowoczesne urządzenia chłodnicze,
- modernizację systemów wentylacyjnych,
- wprowadzanie przez kierujących zakładami zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz wdrażaniem zasad systemu HACCP.

3.4.2. Jakość zdrowotna produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych

Ogółem w 2023 r. pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu z obiektów żywieniowo-żywnościowych 273 próbki

środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.
Zakwestionowano 18 próbek.

Nieprawidłową jakość zdrowotną stwierdzono podczas badań:

- „Shaormy drobiowej. Kawałki mięsa z kurczaka z dodatkiem białka wieprzowego obtoczone w przyprawach surowe” - z uwagi na obecność w 3 z 5 próbek *Salmonella* spp. w 25 g,
- „Mięsa na kotlety z fileta z piersi z indyka – surowy wyrób” - z uwagi na obecność w 1 z 5 próbek *Salmonella* spp. w 25 g,
- próbek lodów z automatu włoskich śmietankowo-czekoladowych - z uwagi na stwierdzoną liczbę *Enterobacteriaceae*.

W zakresie znakowania środków spożywczych rażących nieprawidłowości nie odnotowano, na 273 próbki zakwestionowano 3.

W celu poprawy znakowania zobowiązywano przedsiębiorców do dostosowania znakowania produkowanych wyrobów do obowiązujących przepisów, a we wszystkich przypadkach informacje w sprawie przekazywano do terenowo właściwych organów urzędowej kontroli żywności.

Badania chemiczne próbek żywności przeprowadzane były przez: akredytowane laboratoria badania żywności działające w strukturach Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie, Instytucie Weterynarii w Puławach, Narodowym Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach, Narodowym Instytucie Leków w Warszawie.

Badaniom podlegały: suplementy diety, produkty dla niemowląt i małych dzieci, przetwory mięsne, ryby i przetwory z ryb, wyroby cukiernicze, naturalne wody mineralne, przetwory i soki owocowe, owoce, warzywa, przyprawy wyprodukowane w kraju, Unii Europejskiej i pochodzące z krajów trzecich. Kierunki badań to: obecność pestycydów, metali szkodliwych dla zdrowia, mykotoksyn, GMO, 3MCPD, dodatków do żywności, WWA, zabronionych substancji.

3.4.3. Nadzór nad środkami transportu żywności

W roku 2023 skontrolowano 12 środków transportu, nieprawidłowości nie odnotowano.

Wymienione wyżej kontrole przeprowadzone zostały w związku ze złożonymi przez przedsiębiorców wnioskami o zatwierdzenie środków transportu do przewozu środków spożywczych.

Przedstawione do kontroli pojazdy, w tym głównie samochody chłodnie, naczepy do przewozu środków spożywczych

opakowanych lub cysterny do przewozu artykułów sypkich, spełniały wymagania sanitarne.

3.4.4. Nadzór nad materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością

W zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością nieprawidłowości nie odnotowano. Bezpieczeństwo materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością wchodzi w zakres przeprowadzanych urzędowych kontroli obiektów, które z nich korzystają, tj. sklepów, punktów małej gastronomii, ogródków wiedeńskich.

Wszystkie partie tego typu materiałów skontrolowane w zakładach gastronomicznych, sklepach i zakładach produkcyjnych posiadały wymagane oznakowania bądź symbole wskazujące na ich przydatność do kontaktu z żywnością.

Bezpieczne dla zdrowia były znajdujące się w obrocie na terenie miasta Leszna materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością takie jak: naczynia szklane, wyroby z melaminy, przybory kuchenne w kolorze czarnym z poliamidu, pojemniki gastronomiczne z poliwęglanu, materiały z tworzyw sztucznych (butelki plastikowe) oraz wyroby ceramiczne (kubek ceramiczny) – krajowe i importowane. Do badań pobrano 7 asortymentów wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wszystkie wyniki były niekwestionowane.

3.4.5. Działania w ramach systemu RASFF

Informacje o produktach żywnościowych, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów są przesyłane przez Głównego Inspektora Sanitarnego w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – to jest systemu RASFF. Łączna liczba otrzymanych w roku 2023 powiadomień w ramach systemu RASFF – 40, z tego z terenu miasta Leszna 33.

Otrzymanie powiadomień stanowiących zagrożenie dla zdrowia, zarówno występujących w środkach spożywczych, jak i materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością, stanowiło każdorazowo podstawę do podjęcia natychmiastowych postępowania wyjaśniających, co realizowano poprzez przeprowadzenie kontroli

sanitarnych we wskazanych w listach dystrybucyjnych placówkach, bądź poprzez kontakt telefoniczny lub e-mailowy w celu monitorowania wycofywania zakwestionowanych produktów z rynku.

3.4.6. Sytuacja w zakresie skarg i wniosków

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie wpłynęło 48 interwencji klientów w sprawach dotyczących niewłaściwej jakości artykułów spożywczych lub nieprawidłowego stanu sanitarnego zakładów, z tego z terenu miasta Leszna – 36 spraw.

Interwencje dotyczyły najczęściej:

- wprowadzania do obrotu żywności niespełniającej wymagań – „przeterminowanej”, zepsutej, nieprawidłowo oznakowanej,
- obecności w środkach spożywczych zanieczyszczeń,
- nieprawidłowego stanu sanitarnego zakładów oraz ich otoczenia,
- nieprawidłowego przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie – poza urządzeniami chłodniczymi, a także braku segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- zgłoszenia faktu wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu różnych środków spożywczych, w tym potraw gastronomicznych,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych o zmienionych cechach organoleptycznych.

Nie wszystkie interwencje były zasadne, wiele było anonimowych, niemniej jednak natychmiast po uzyskaniu takich informacji podejmowane były czynności kontrolne, mające na celu wyjaśnienie zgłoszonych spraw.

3.4.7. Zatrucia pokarmowe

W 2023 r. z terenu miasta nie zgłoszono żadnego przypadku wystąpienia zatrucia pokarmowego, w tym grzybami, co wskazuje na wyraźną poprawę świadomości i odpowiedzialności osób prowadzących żywienie zbiorowe, jak i przygotowujących posiłki we własnym zakresie.

3.4.8. Zagadnienia dotyczące produkcji pierwotnej

Obowiązujące przepisy prawa z zakresu bezpieczeństwa żywności zobowiązują przedsiębiorców trudniących się produkcją pierwotną – podstawową żywności pochodzenia roślinnego do uzyskania wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Działalność w zakresie produkcji pierwotnej

pochodzenia roślinnego nie wymaga zatwierdzenia zakładu, a jedynie rejestracji,

w związku z czym podmiot działający na rynku spożywczym: producent – rolnik, ogrodnik, sadownik, producent pieczarek i innych płodów rolnych zobowiązany jest do złożenia wniosku do terenowo właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o wpis do rejestru zakładów, z dołączonym zaświadczeniem o wpisie do ewidencji gospodarstw rolnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru zakładów prowadzących produkcję pierwotną lub sprzedaż bezpośrednią, które to zaświadczenie winno być jedną z podstaw do odbioru płodów rolnych.

Dotychczas zarejestrowanych zostało z terenu miasta Leszna 27 producentów produkcji pierwotnej.

Wnioski:

- Stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku w roku 2023 utrzymał się na dobrym poziomie, ponieważ dominowały obiekty spełniające wymagania sanitarno-higieniczne.
- Poprawę świadomości osób wykonujących prace przy żywności, w celu zapewnienia jej prawidłowej jakości zdrowotnej, winny zapewnić systematyczne szkolenia.
- Poprawa stanu sanitarnego zakładów produkcji żywności osiągana jest poprzez modernizację istniejących obiektów oraz przez wprowadzanie systemów zapewnienia jakości.
- Znajdująca się w obrocie handlowym, jak również produkowana na nadzorowanym terenie żywność, staje się coraz bardziej bezpieczna dla zdrowia, bowiem badania laboratoryjne w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych nie wykazały złej jakości zdrowotnej, na co wskazuje również brak wystąpienia zatruc pokarmowych.

4. Ocena warunków higienicznych w zakładach pracy

4.1. Główne zadania pionu higieny pracy

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie prowadzi nadzór nad warunkami środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy. Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion higieny pracy w 2023 roku obejmował kontrole m.in. z zakresu przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich zatrudnionych pracowników, dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, obrotu i stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin, występowania na stanowiskach pracy substancji, ich mieszanin, czynników oraz procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, występowania na stanowiskach pracy szkodliwych czynników biologicznych, obrotu

i stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych, detergentów, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. W Sekcji Higieny Pracy sprawowany jest również nadzór, w zakresie swoich kompetencji, nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wytwarzania i obrotu produktami kosmetycznymi.

Realizując powyższe zadania w Sekcji Higieny Pracy w roku 2023 zewidencjonowano 158 zakładów pracy na terenie miasta Leszna, w których zatrudnionych było łącznie 12 105 osób. Największą liczbę zakładów będących w rejestrze stanowiły zakłady zatrudniające mniej niż 50 pracowników. Takich zakładów było 105, co stanowiło 66,5 % wszystkich zakładów będących w rejestrze. W ewidencji nadzorowej znalazło się 37 zakładów zatrudniających od 100 do 249 osób oraz 6 zakładów, w których zatrudnienie kształtuje się na poziomie powyżej 250 osób, z czego 3 zakłady pracy zatrudniają powyżej 1000 pracowników.

W 2023 roku przeprowadzono 57 kontroli w 51 zakładach pracy, w których zatrudnionych było 3913 osób.

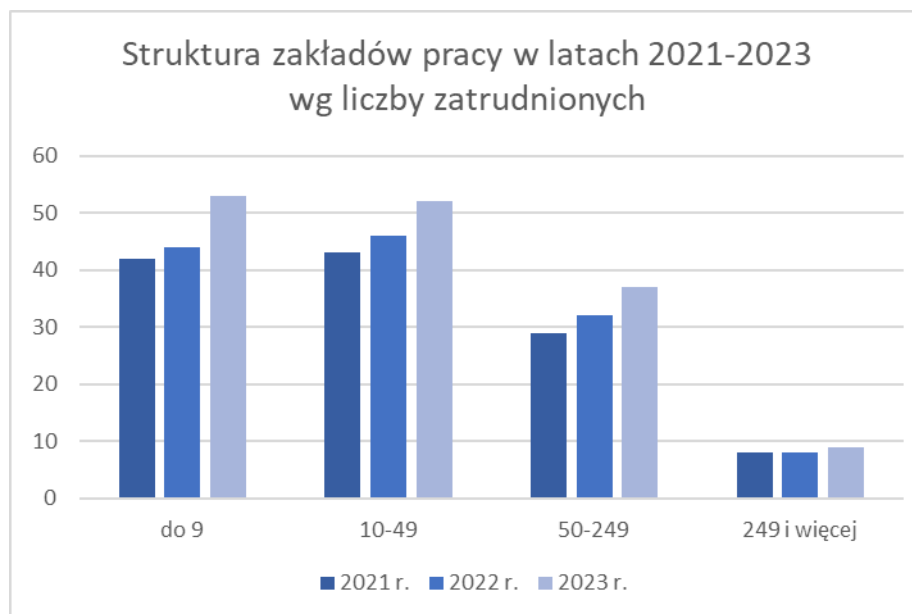
W 8 podmiotach stwierdzono nieprawidłowości. Dotyczyły one m. in.:

- braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
- niezgodności lub braku dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- braku aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie,
- niezapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyki substancji lub mieszanin chemicznych,
- nieprzestrzegania wymogów związanych z występowaniem w środowisku pracy czynników rakotwórczych i mutagennych,
- braku przydziału odzieży i obuwia roboczego dla pracowników,
- niespełnienia wymogów związanych z występowaniem w miejscu pracy substancji i ich mieszanin, czynników oraz procesów rakotwórczych i mutagennych,
- złego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie wszczął postępowania administracyjne. W 5 przypadkach postępowania zostały zakończone wydaniem decyzji nakazujących likwidację stwierdzonych uchybień, a w 3 przypadkach nieprawidłowości zostały usunięte przed wydaniem decyzji merytorycznych.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości wydano 8 decyzji opłatowych.

Liczba obiektów na terenie Leszna zewidencjonowanych w Sekcji Higieny Pracy w stosunku do roku 2022 wrosła o 28 podmiotów, a liczba pracowników zwiększyła się o 665 osoby. Nadal na podobnym poziomie kształtowało się zatrudnienie w nadzorowanych zakładach pracy.

Wykres 9: Struktura zakładów pracy w Lesznie w latach 2021-2023 wg liczby zatrudnionych pracowników

4.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W trakcie prowadzonych kontroli w 2023 roku w 5 zakładach pracy na terenie Leszna stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) lub natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. W takich warunkach pracowało 358 osób, co stanowiło 9,1 % ogółu zatrudnionych w kontrolowanych zakładach.

Czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, dla których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych normatywnów higienicznych były: hałas (358 pracowników), pyły mąki (10 pracowników) oraz pyły drewna (4 pracowników). Niektórzy pracownicy byli narażeni na dwa czynniki szkodliwe jednocześnie - tj. hałas i pyły.

4.3. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy

W 2023 roku w Sekcji Higieny Pracy zewidencjonowano 41 zakładów, w których występowały substancje chemiczne i ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Najliczniejszą grupę stanowiły zakłady stolarskie z występującymi podczas procesów technologicznych pyłami drewna oraz stacje paliw, gdzie pracownicy mają kontakt z benzyną bezołowiową 95 i 98. Wzrosła również ilość zakładów, w których identyfikuje się narażenie pracowników na prace związane z narażeniem na spaliny Diesla. Na terenie Leszna zewidencjonowano również placówki ochrony zdrowia, w których stosowane są w terapii pacjentów leki cytostatyczne, mogące w swoim składzie zawierać substancje czynne sklasyfikowane jako rakotwórcze. W Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr. J. Jonstona w Lesznie znajduje się nowoczesna pracownia leków cytostatycznych z wyodrębnionym kompleksem

pomieszczeń o najwyższym standardzie wyposażenia, przygotowanym do bezpiecznej produkcji indywidualnych dawek preparatów cytostatycznych dla pacjentów hospitalizowanych oraz leczonych ambulatoryjnie. Warunki panujące w pracowni oraz systemy zamknięte stosowane do sporządzania roztworów zapewniają farmaceutom bezpieczeństwo w kontakcie z cytostatykami.

W zakresie nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy w roku 2023 przeprowadzono kontrole w 16 zakładach pracy. W skontrolowanych obiektach w narażeniu lub w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym pracowało 267 osób. Przeprowadzone kontrole w 5 zakładach wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły braku zgłoszenia informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do Wojewódzkiego Państwowego Wielkopolskiego Inspektora Sanitarnego, nieuwzględnieniu w ocenie ryzyka zawodowego czynników rakotwórczych oraz braku rejestru prac pracowników pozostających w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym i rejestru pracowników narażonych na ten czynnik. W powyższym zakresie wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

4.4. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi

Szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia występują w różnych sektorach gospodarki. Są to m. in. placówki ochrony zdrowia, zakłady sektora gospodarki odpadami i ściekami, zakłady pogrzebowe czy zakłady produkujące żywność. Pod nadzorem pionu higieny pracy w 2023 roku znajdowało się 25 zakładów, w których występowało takie narażenie.

W 2023 roku w zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych. Kontrole odbyły się m. in. w zakładach przetwórstwa spożywczego, przedsiębiorstwach uprawy rolnej i hodowli zwierząt oraz w placówkach medycznych. W skontrolowanych zakładach pracy w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 2 grupy zagrożenia zatrudniano 1514 pracowników. Dodatkowo 1178 osób pracowało również w narażeniu na czynniki biologiczne zaliczane do 3 grupy zagrożenia, tj. takie, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby i są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne.

Przeprowadzone kontrole wykazały, iż pracodawcy podejmują szereg działań profilaktycznych zmniejszających narażenie pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, zapewniając m. in. środki ochrony indywidualnej, preparaty biobójcze stosowane do rąk i powierzchni oraz proponują pracownikom profilaktyczne szczepienia ochronne, a także opracowują i wdrażają wymagane procedury postępowania. W jednym podmiocie stwierdzono nieprawidłowości, tj. nie zapewniono personelowi bezpiecznych warunków spożywania posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach. Wydano jedną decyzję nakazującą.

4.5. Nadzór nad warunkami pracy podczas zabezpieczania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie prowadzi nadzór i przeprowadza kontrole warunków pracy podczas wykonywania prac związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wykonawca prac związanych z azbestem jest zobowiązany do zgłoszenia właściwemu inspektorowi sanitarnemu, w terminie co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac, zamiar przeprowadzenia tych prac.

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie wpłynęły 3 zgłoszenia o zamiarze wykonywania prac przy wyrobach zawierających azbest. Przeprowadzono 1 kontrolę w powyższym zakresie podczas usuwania tektury azbestowej w ilości 2500 m² w trakcie przebudowy hali sportowo-widowiskowej.

4.6. Prowadzenie działań związanych z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu oraz stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w zakresie obrotu i stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin na terenie miasta Leszna znajdowało się 145 podmiotów, w tym 99 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w zakładach pracy, 39 dystrybutorów, 6 formulatorów oraz 1 producent substancji chemicznej.

W 2023 roku skontrolowano 22 zakłady, które stosowały niebezpieczne chemikalia, 18 dystrybutorów oraz 1 producenta substancji chemicznej. Podczas kontroli pracownicy Sekcji Higieny Pracy sprawdzali spełnienie wymogów prawnych wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP), a także ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach. W 1 podmiocie w trakcie kontroli stwierdzono niezgodności polegające na braku kart charakterystyki dla stosowanych w działalności zawodowej mieszanin chemicznych. Wydano 1 decyzję administracyjną z nakazem usunięcia nieprawidłowości.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych

w działalności zawodowej. Produkty te stanowią substancję lub mieszaninę składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszenie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. W ramach działalności nadzorowej w 2023 r. skontrolowano 10 dystrybutorów oraz 4 podmioty stosujące w prowadzonej działalności produkty biobójcze. Zadania kontrolne obejmowały m.in. sprawdzenie, czy w podmiotach dystrybuowane i stosowane są produkty z ważnym pozwoleniem na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, wydanym przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, dostępności aktualnej karty charakterystyki, obecności w produkcie i statusu prawnego substancji czynnej, zgodności przeznaczenia i rodzaju produktu biobójczego z danymi figurującymi w pozwoleniu na obrót.

4.7. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 roku o produktach kosmetycznych oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (WE) nr 1223/2009 dotyczącego produktów kosmetycznych w zakresie swoich kompetencji.

W ramach prowadzonego nadzoru na terenie miasta Leszna przeprowadzono łącznie 7 kontroli, w tym 4 kontrole interwencyjne. Wszystkie zostały przeprowadzone w podmiotach dystrybuujących produkty kosmetyczne, podczas których ocenie poddano prawidłowość oznakowania produktów kosmetycznych na etykietach oraz datę minimalnej trwałości. W 2 podmiotach w podanym na etykietach kosmetyków wykazie składników stwierdzono zawartość składników niedozwolonych do stosowania w produktach kosmetycznych, tj. pirytionian cynku oraz butylphenyl methylpropional (Lilial). W powyższym zakresie wydano 2 decyzje nakazujące zaprzestania udostępniania na rynku wskazanych produktów kosmetycznych. Jedna kontrola wykazała udostępnianie na rynku produktów z przekroczoną datą minimalnej trwałości, a stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte. Łącznie wydano 3 decyzje opłatowe.

4.8. Nadzór nad środkami zastępczymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie sprawuje nadzór nad wytwarzaniem, przywozem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych popularnie nazywanych dopalaczami. W 2023 r. na terenie miasta Leszna przeprowadzono 6 kontroli w punktach handlowych oferujących m. in. produkty konopne takie jak susze czy olejki, w trakcie których nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Ponadto w 2023 r. w ramach procedury rejestracji i raportowania zatruc i podejrzeń zatruc środkami zastępczymi w systemie SMIOD nie odnotowano podejrzeń zatruc ani zatruc na terenie miasta Leszna.

4.9. Choroby zawodowe

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując zadania dotyczące nadzoru nad warunkami pracy, prowadzi postępowania administracyjne w sprawie występowania chorób zawodowych.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie prowadził 13 postępowań w sprawie wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub wydania decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia. Wydano 2 decyzje stwierdzające chorobę zawodową u osób zatrudnionych w zakładach pracy na terenie miasta Leszna, tj. choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – boreliozę oraz COVID-19.

5. Ocena zakładów nauczania i wychowania

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w tym między innymi do sprawowania nadzoru nad warunkami sanitarno-technicznymi w placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz wypoczynku dzieci i młodzieży. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży jest komórką organizacyjną Oddziału Nadzoru Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie realizującą zadania z zakresu:

1. nadzoru nad przestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży (między innymi nad warunkami do utrzymania higieny osobistej uczniów i zapewnienia standardów dostępności do urządzeń sanitarnych),
2. dokonywania oceny higieny procesu nauczania:
 - oceny higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych,
 - oceny dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii,
3. nadzoru nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych,
4. nadzoru nad warunkami prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i bezpiecznego korzystania z placów zabaw,
5. nadzoru nad realizacją profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach,

6. wydawania opinii sanitarnych dotyczących spełnienia wymogów pod względem sanitarno-higienicznym dla pomieszczeń placówek oświatowych oraz podmiotów wykonujących działalność opiekuńczo-edukacyjną,
7. wydawania decyzji stwierdzających spełnienie wymagań sanitarno-lokalowych dla pomieszczeń, w których ma być prowadzony żłobek.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie w 2023 roku, na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, zaplanował do objęcia nadzorem i przeprowadzenia czynności kontrolnych na terenie miasta Leszna różnego typu placówki:

- 14 żłobków,
- 15 przedszkoli - w tym 1 punkt przedszkolny,
- 7 szkół podstawowych,
- 1 liceum ogólnokształcące,
- 6 zespołów szkół,
- 1 szkołę policealną,
- 2 szkoły wyższe,
- 1 szkołę muzyczną.

Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży udzielali wszelkich niezbędnych informacji dotyczących zmian przepisów prawa w zakresie funkcjonowania jednostek systemu oświaty, placówek opiekuńczo-wychowawczych czy wypoczynku dzieci i młodzieży.

Ponadplanowy nadzór sprawowany nad placówkami:

- prowadzono badanie dotyczące obciążenia uczniów ciężarem tornistra. Skontrolowano 3 szkoły podstawowe. Dokonano pomiarów masy ciała 368 uczniów oraz ciężaru spakowanego tornistra. Uzyskane wyniki pozwoliły stwierdzić, że u 43 z nich waga tornistra szkolnego przekraczała przyjętą granicę 15 % masy ciała. Dyrektorzy wszystkich placówek oświatowych zapewnili uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych na placówkach;
- przeprowadzono kontrole w zakresie przygotowania placówek do letniego wypoczynku dzieci i młodzieży z późniejszymi kontrolami w trakcie ich trwania;
- przeprowadzono kontrole w zakresie przygotowania szkół i placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Skontrolowano 16 placówek – w 1 z nich prace budowlane prowadzono po rozpoczęciu roku szkolnego, zabezpieczając plac budowy przed przypadkowym wtargnięciem uczniów;
- w odpowiedzi na pisemne lub telefoniczne zgłoszenia dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania placówek będących pod nadzorem Sekcji przeprowadzono kontrole interwencyjne.

5.1. Stan techniczny obiektów

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2023 r. w 2 przedszkolach oraz w 2 szkołach podstawowych na terenie miasta Leszna stwierdzono nieprawidłowości dotyczące warunków nauczania i wychowania, to jest stanu technicznego pomieszczeń oraz instalacji sanitarnych dla dzieci przedszkolnych, stanu technicznego solarki okiennej oraz stanu technicznego podłóg parkietowych. Dyrektorów tych placówek zobowiązano do poprawy stanu technicznego pomieszczeń w terminach wyznaczonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie.

Organ prowadzący placówki zwrócił się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie o przedłużenie terminów wykonania niezrealizowanych zarządzeń decyzji.

Kontrola sprawdzająca realizację punktów decyzji przeprowadzona w liceum ogólnokształcącym na terenie miasta Leszna wykazała **całościową** realizację zarządzenia decyzji administracyjnej, dotyczącej doprowadzenia do właściwego stanu technicznego ścian, sufitów i posadzek w pomieszczeniu nieczynnych toalet w budynku „B” oraz doprowadzenia do właściwego stanu technicznego ściany w szatni nr 2 przy sali gimnastycznej, sufitu w natryskowni oraz ściany i sufitu w sali gimnastycznej, magazynku sprzętu sportowego z siłownią i szatni nr1.

Kontrola sprawdzająca realizację punktów decyzji przeprowadzona w jednym zespole szkół na terenie miasta Leszna wykazała **częściową** realizację zarządzeń decyzji administracyjnej, dotyczącej doprowadzenia do właściwego stanu technicznego stolarki okiennej w 15 salach lekcyjnych, bibliotece, małej sali gimnastycznej z lustrami, sali gimnastycznej i szatni w budynku „B” oraz nawierzchni placu rekreacyjnego.

Zdjęcie nr 4 i 5: Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół z wymianą stolarki okiennej oraz wymiana nawierzchni dróg dojścia do budynku.

W placówkach oświatowych trwają prace remontowo-budowlane dotyczące poprawy stanu technicznego sali gimnastycznej z zapleczem szatniowo-sanitarnym, budowy kompleksu boisk sportowych, placów rekreacyjnych, wymiany stolarki okiennej, termomodernizacji i remontu pomieszczeń bursy – realizując w przyszłości zarządzenia kolejnych decyzji administracyjnych oraz zaleceń pokontrolnych. W trakcie 2023 roku powstały nowe placówki przeznaczone na pobyt dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie wydał pozytywne opinie i decyzje dla różnego typu obiektów prowadzonych przez podmioty prywatne:

- 1 przedszkole,
- 2 szkoły policealne,
- 1 placówka pracy pozaszkolnej.

5.2. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W sezonie letnim i zimowym 2023 r. nadzorem na terenie miasta Leszna objęto 6 obiektów, które funkcjonowały w formie stacjonarnej. Kontrole sanitarne prowadzone w tych placówkach w trakcie wypoczynku dzieci i młodzieży nie wykazały uchybień sanitarnych i technicznych oraz niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa. Szczególną uwagę zwracano na: bezpieczeństwo zdrowotne przebywających tam osób, stan sanitarno-techniczny otoczenia, budynków i pomieszczeń, z których korzystają dzieci i młodzież, zapewnienie właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej oraz higienicznego przygotowywania i spożywania posiłków. Wśród uczestników wypoczynku nie odnotowano przypadków zatruc pokarmowych, chorób zakaźnych ani poważnych wypadków czy urazów.

Wzorem lat ubiegłych w okresie wakacji letnich i ferii zimowych prowadzono kontrole placówek wypoczynku dzieci i młodzieży wspólnie z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji oraz Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego.

5.3. Interwencje

W roku sprawozdawczym wniesiono do PPIS w Lesznie wnioski o interwencję i przeprowadzenie kontroli. Dotyczyły one m. in. awarii urządzeń sanitarnych, intensywnego zapachu farby w przedszkolach, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego zabawek w żłobku, infekcji wirusowych wśród pracowników szkoły. Przeprowadzone kontrole sanitarne nie potwierdziły przedstawionych w pismach zarzutów.

Dane uzyskane w wyniku prowadzonego przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży nadzoru nad placówkami oświatowymi, opiekuńczo-wychowawczymi oraz wypoczynku wskazują, że zarówno dyrektorzy placówek, organy prowadzące, jak i organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, odpowiedzialni za stan infrastruktury oświatowej i wypoczynkowej, starają się

zapewnić uczestnikom bezpieczeństwo sanitarne i zdrowotne. Bardzo dobra współpraca z organem prowadzącym – prezydentem miasta Leszna oraz naczelnikiem Wydziału Edukacji Urzędu Miasta w Lesznie, a także wyniki kontroli placówek z roku na rok wykazują tendencję systematycznej poprawy zarówno infrastruktury, jak i stanu sanitarno-technicznego szkół i placówek.

6. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

Działania podejmowane przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Lesznie wynikają z Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej, społecznej i demograficznej miasta i powiatu. Pracownicy Sekcji organizują, prowadzą, koordynują i nadzorują działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Prowadzone działania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej kierowane są między innymi do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, seniorów, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia, przedstawicieli samorządów lokalnych, pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej oraz obywateli Ukrainy przebywających na terenie Leszna.

Organizowane i koordynowane działania w 2023 r. związane były z:

- profilaktyką zażywania nowych narkotyków (dopalaczy), picia alkoholu oraz palenia tytoniu,
- promocją higieny jamy ustnej, w tym profilaktyką próchnicy i chorób przyzębia,
- promocją zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania (w tym kampania EFSA „Wybieraj zdrową żywność”),
- Światowym Dniem bez Tytoniu,
- Dniem Rzucania Palenia,
- Światowym Dniem Zdrowia,
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach,
- profilaktyką grypy sezonowej oraz innych chorób wynikających z sytuacji epidemiologicznej,
- promocją szczepień ochronnych, w tym: „Europejski Tydzień Szczepień” oraz akcja pt. „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- promocją zdrowia psychicznego,
- kampanią związaną z bezpiecznym wypoczynkiem letnim i zimowym,
- profilaktyką chorób odkleszczowych,
- profilaktyką zarażeń pasożytniczych (owsica, wszawica, świerz b, bąblowica itp.),
- profilaktyką wścieklizny,

- profilaktyką zatruc grzybami,
- profilaktyką chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella i inne,
- profilaktyką wirusowego zapalenia wątroby (WZW typu A, B, C)
- profilaktyką chorób przenoszonych drogą płciową,
- propagowaniem zasad higieny osobistej,
- uświadamianiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV.

W 2023 roku Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie koordynowali realizację następujących programów profilaktycznych:

- Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne” - krajowy program edukacyjny dla przedszkoli,
- Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” - krajowy program dotyczący nowoczesnej edukacji dla młodzieży z zakresu profilaktyki uzależnień,
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Program „Wybierz życie - pierwszy krok”, poświęcony profilaktyce zakażeń wirusem HPV, realizowany we współpracy z Fundacją MSD dla zdrowia kobiet,
- Program „Czyste powietrze wokół nas” - program edukacyjny dla przedszkolaków,
- Program „Bieg po zdrowie” - krajowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej,
- Program „Mamo, tato - co Wy na to ?” - program wojewódzki,
- Program „Trzymaj Formę!” - krajowy program edukacyjny,
- Program „Znamię! Znam je?”- krajowy program edukacyjny kierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych,
- Projekt „Mam zdrowe zęby!” - wojewódzki projekt edukacyjny,
- Projekt „Mały kleszcz - duży problem?” - wojewódzki projekt edukacyjny,
- Projekt „Co kryją Twoje piersi?”

Programy i projekty, które były realizowane w szkołach i przedszkolach leszczyńskich w roku 2023 oraz działania skierowane do populacji generalnej to:

Ogólnopolski program pt.: „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

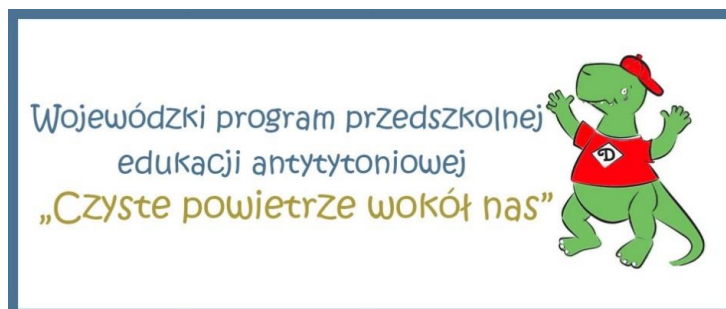
Program jest skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Głównym jego celem jest wzrost poziomu wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych i higienicznych od najmłodszych lat.

W III edycji w roku szkolnym 2022/2023 program został rozszerzony o dodatkowe narzędzia do realizacji programu, tj.:

- film animowany „Skąd się biorą produkty ekologiczne”,
- publikację „Skąd się biorą produkty ekologiczne” (forma elektroniczna),
- 8 scenariuszy lekcji,
- kolorowankę dla 5-latków,
- dyplom ukończenia programu,
- webinaria dla rodziców - „Jak prowadzić dziecko ku zdrowiu”,
- webinaria dla nauczycieli i opiekunów - „Jak skutecznie prowadzić edukację zdrowotną?”.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 6 wizytacji realizacji programu w Lesznie.

Wojewódzki program przedszkolnej edukacji antytytoniowej pt. „Czyste powietrze wokół nas”

W roku szkolnym 2008/2009 Główny Inspektorat Sanitarny zainicjował realizację programu przedszkolnej edukacji antytytoniowej „**Czyste powietrze wokół nas**”. W roku szkolnym 2022/2023 działania miały zasięg wojewódzki i były przeznaczone dla dzieci 5 i 6-letnich, uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Celem było wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 6 wizytacji realizacji programu na terenie Leszna.

Wojewódzki program edukacyjny „Mamo, Tato – co Wy na to?”

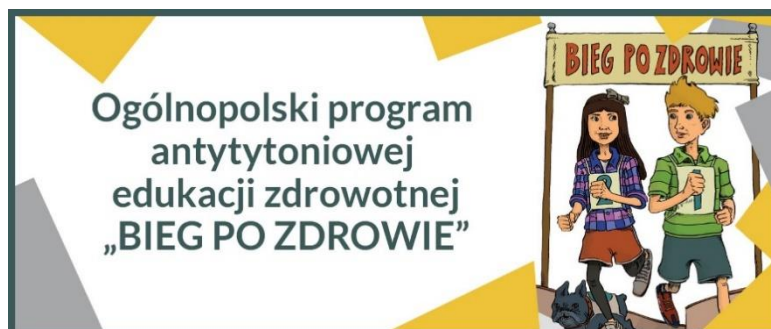

W roku 2023 dzieci w wieku przedszkolnym (5 i 6-letnie), ich rodzice i opiekunowie wzięli udział w wojewódzkim programie edukacyjnym „**Mamo, Tato – co Wy na to?**”. Powstał on przy współpracy pracowników ds. promocji zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu z pracownikami Pracowni Edukacji Zdrowotnej Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Celem programu było zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów dzieci na specyfikę ich rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych, których doświadczają, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy. Ideą było również podniesienie poziomu wiedzy osób dorosłych na temat wybranych elementów rozwoju emocjonalnego, psychicznego i społecznego dzieci.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie koordynowali i realizowali program w przedszkolach i szkołach na terenie Leszna. W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 8 wizytacji realizacji programu w mieście.

Ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „**Bieg po zdrowie**”

Program skierowany był do uczniów klas IV szkół podstawowych. Zainicjowany został przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz objęty był honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia oraz Rzecznika Praw Dziecka.

Głównymi celami było opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane były za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Podstawą zajęć było stymulowanie kreatywności i aktywności dzieci. Przygotowano atrakcyjne, bogato ilustrowane materiały: podręcznik dla nauczyciela, zeszyt ćwiczeń dla ucznia, plakaty oraz ulotkę informacyjną dla rodziców.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 7 wizytacji realizacji programu na terenie Leszna.

Program profilaktyki raka szyjki macicy pt. „**Wybierz życie – pierwszy krok**”

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu leszczyńskiego rozpoczęła w październiku 2015 roku realizację programu edukacyjnego "Wybierz życie - pierwszy krok" wśród młodzieży oraz ich rodziców i opiekunów. Program został zainicjowany przez Fundację MSD dla Zdrowia Kobiet w celu podniesienia poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Działania były realizowane we współpracy z Fundacją wśród uczniów szkół ponadpodstawowych - dziewcząt i chłopców z klas I, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Głównym zadaniem było zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższych poprzez regularne wykonywanie badań cytologicznych.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 4 wizytacje realizacji programu na terenie Leszna.

Program edukacyjny „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**”

Cel programu: ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

Program kierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat oraz ich rodziców i nauczycieli. Od lutego 2018 r. jest wpisany do **Bazy Programów Rekomendowanych**.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 3 wizytacje realizacji programu na terenie Leszna.

W roku 2023 przeprowadzono kampanię zapobiegania HIV/AIDS pod hasłem: „Jedyny test, którego prawdopodobnie nie zleciłeś”

Program został skierowany do środowiska medycznego, zwłaszcza do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, a także do lekarzy ginekologów, pediatrów/neonatologów, lekarzy chorób wewnętrznych i zakaźnych oraz studentów medycyny, a poprzez te grupy zawodowe – do ogółu społeczeństwa. Skierowanie pacjenta na wykonanie testu w kierunku HIV powinno być standardowo inicjowane przez lekarzy w przypadku każdej choroby przebiegającej nietypowo, niepoddającej się leczeniu lub nawracającej, a także w wielu sytuacjach klinicznych wynikających ze specyfiki danej specjalizacji.

Głównym celem działań jest poprawa wczesnej diagnostyki zakażeń HIV, dzięki czemu osoby, u których zostanie zdiagnozowane zakażenie, będą mogły jak najszybciej rozpocząć terapię antyretrowirusową, co ograniczy liczbę nowych zakażeń.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadziła kampanię informacyjną wśród lekarzy naszego powiatu – do Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej zostały przekazane materiały informacyjne o kampanii, a na stronie internetowej stacji i na facebooku zamieszczono tematyczne plakaty, ulotki oraz krótkie spoty z Komitetu Centralnego ds. AIDS.

Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!” XVII edycja

Celem programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej w klasach V-VIII szkół podstawowych poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Program został uznany na poziomie unijnym przez Komisję Europejską – w ramach projektu Obesity Governance, oraz na poziomie krajowym – poprzez uhonorowanie Godłem „Teraz Polska”. Projekt „Trzymaj Formę!” realizowany jest przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia.

W palcówkach realizujących program przeprowadzono 4 wizytacje.

Festyn Rodzinny pt. „Trzymaj Formę!” w Zespole Szkół Specjalnych w Lesznie

Program „Znamię? Znam je?”

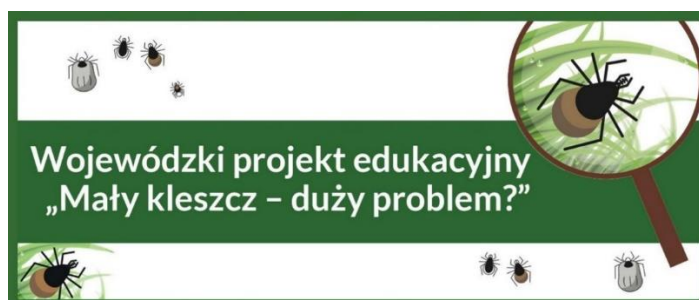

„Znamię! Znam je?” – to krajowy program edukacyjny, którego celem jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół podstawowych z klas VII i VIII oraz ponadpodstawowych klas I-II wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Organizatorami programu „Znamię! Znam je?” są: Akademia Czerniaka stanowiąca sekcję naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie z Warszawy oraz Fundacja „Gwiazda Nadziei”.

Szkolni koordynatorzy programu uczestniczyli w szkoleniu on-line zorganizowanym przez Fundację „Gwiazda Nadziei”. Otrzymali materiały – broszurę, plakat i poradnik dla koordynatora. W programie przeprowadzono 4 wizytacje.

Wojewódzki projekt edukacyjny „Mały kleszcz – duży problem”.

Ze względu na gwałtowny wzrost liczebności kleszczy oraz zwiększenie się obszarów ich występowania (coraz częściej można je spotkać w miastach: w parkach, na skwerach, w przydomowych ogródkach, a nawet w piwnicach) bardzo ważna jest edukacja społeczeństwa w tym temacie.

Celem projektu edukacyjnego „Mały kleszcz – duży problem”, realizowanego na terenie woj. wielkopolskiego od 2018 roku, jest wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych nimi zagrożeń oraz profilaktyki chorób odkleszczowych. Pracownicy pionu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w ramach realizacji projektu przeprowadzili liczne szkolenia i pogadanki skierowane głównie do

seniorów, kierowników i opiekunów dzieci i młodzieży w trakcie wypoczynku letniego oraz koordynatorów edukacji zdrowotnej i pielęgniarek środowiska szkolnego. Wszelkie działania połączone były z rozdawnictwem materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat kleszczy oraz instruktażem prawidłowego ich usuwania.

Dotychczasowe działania w ramach ww. projektu spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem i przychylnym odbiorem ze strony uczestników i będą realizowane w kolejnych latach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna rozpoczęła w marcu 2023 roku realizację projektu edukacyjnego dotyczącego profilaktyki raka piersi pt.: „**Co kryją Twoje piersi?**”

Celem działań jest szybsze wykrywanie nowotworów piersi poprzez:

- dostarczanie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym,
- uświadamianie zagrożenia zachorowania na raka piersi.

Projekt realizowany był poprzez organizowanie szkoleń składających się z wykładu i pokazu nauki samobadania piersi z użyciem fantomu.

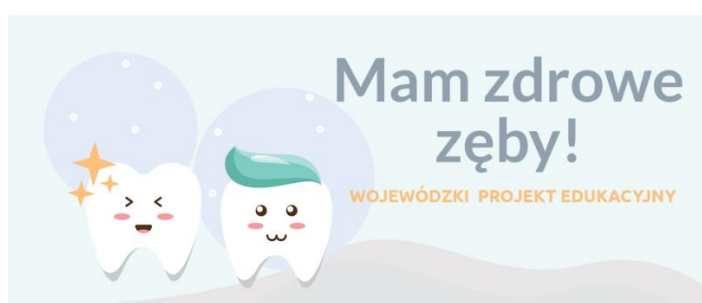
W szkoleniach uczestniczyli m. in.: uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów, pracownicy zakładów pracy, członkowie stowarzyszeń, kół gospodyń, domów i klubów seniora czy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

15 października – Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w 2023 r. prowadziła zajęcia edukacyjne w szkołach ponadpodstawowych nt. profilaktyki raka piersi z pokazem i nauką samobadania na modelu piersi – spotkania odbyły się w II Liceum Ogólnokształcącym, Zespole Szkół Elektroniczno-Telekomunikacyjnych oraz w Zespole Szkół Rolniczo-Budowlanych w Lesznie.

Projekt edukacyjny pod hasłem: „**Mam zdrowe zęby!**”.

Celem projektu jest budowanie właściwych nawyków i popularyzacja zasad poprawnej higieny jamy ustnej wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym.

Zadania realizowano z wykorzystaniem licznych materiałów graficznych oraz dużego modelu szczęki ze szczoteczką, służącego do instruktażu poprawnego mycia zębów. Broszura dla dzieci zawierała ważne merytoryczne wskazówki, jak dbać o higienę jamy ustnej i zębów oraz ciekawe zagadki.

Zajęcia edukacyjne na temat promocji higieny jamy ustnej, w tym profilaktyki próchnicy i chorób przyzębia w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach.

Projekt „Zdrowe Życie” Mobilna Strefa Zdrowia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lesznie zaangażowała się w Projekt „Zdrowe Życie” i uczestniczyła w Mobilnej Strefie Zdrowia zorganizowanej w Alei Gwiazd Żużla w Lesznie w dniach 12-13 sierpnia 2023 r.

Pracownicy sanepidu w swoich działaniach skupili się m.in. na kwestiach profilaktyki uzależnień, chorobach zakaźnych oraz odzwierzęcych, a także higienie rąk i promocji zdrowego stylu życia. Dzięki aktywności i dużemu zaangażowaniu zrealizowana została misja projektu – edukacja społeczeństwa z zakresu profilaktyki chorób oraz szeroko pojęta promocja zdrowia.

„Drzwi Otwarte” w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

Dnia 16 września 2023 r., w ramach akcji „Aktywne Obywatelskie Leszno”, w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie odbyły się Drzwi Otwarte.

Oferta adresowana była dla dzieci i dorosłych – odbyły się pokazy, doświadczenia, eksperymenty, konkursy, gry oraz zabawy.

Przeprowadzono szeroko zakrojone doradztwo w zakresie: uważnego czytania etykiet kosmetyków, detergentów, chemikaliów, produktów biobójczych, artykułów spożywczych, suplementów diety, prawidłowego układania jadłospisów i bezpiecznego przygotowywania żywności. Informowano o zaletach szczepień, o prawidłowym obciążeniu tornistrów szkolnych. Prowadzono konsultacje w zakresie obowiązujących warunków higieniczno-sanitarnych w lokalach usługowych. Było również poradnictwo z zakresu chorób zawodowych i porady grzyboznawcy.

Ponadto prowadzono instruktaże prawidłowego usuwania kleszcza i samobadania piersi na fantomie. Atrakcjami były także pokaz pracy z mikroskopem w laboratorium, eksperymenty z użyciem alkohogoli imitujących stan po spożyciu alkoholu czy konkurs wiedzy o zdrowiu.

Europejski Tydzień Szczepień

W dniach 24-30 kwietnia 2023 r. obchodzony był Europejski Tydzień Szczepień. Hasło przewodnie tej edycji wydarzenia brzmiało: „Każda Dawka Szczepionki się Liczy”.

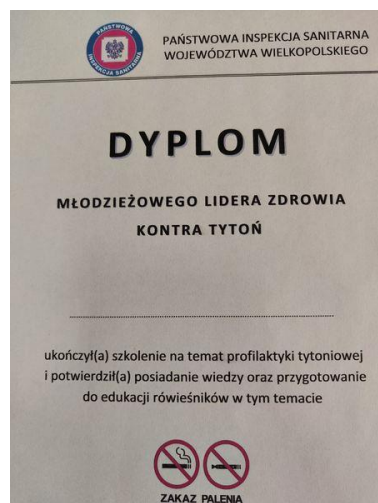
Głównym celem obchodów było zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia szczepień ochronnych. W ramach działań w przedszkolach, szkołach, placówkach szkolno-wychowawczych, podmiotach leczniczych czy urzędach gmin pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie zorganizowali pogadanki, ekspozycje wizualne oraz punkty informacyjne.

16 listopada 2023 r. – Światowy Dzień Rzucania Palenia

W 2023 r. obchody koncentrowały się wokół konsekwencji uprawy tytoniu dla zdrowia rolników, planety i wszystkich ludzi oraz kryzysu żywnościowego, a ich hasłem przewodnim było: „**Uprawiaj żywność, nie tytoń**”.

W ramach tej akcji w Szkole Podstawowej nr 5 w Lesznie odbyło się Szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia – kontra Tytoń.

Pracownicy PSSE w Lesznie prowadzili Kampanię „Światowy Dzień Rzucania Palenia” w ramach Dnia Seniora w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Lesznie

Dzień Seniora w ZUS-ie
20.11.2023

**Sekcja Oświaty
Zdrowotnej i Promocji
Zdrowia**

- instruktaż prawidłowego usuwania kleszcza
- instruktaż samobadania piersi
- badanie smokerlyzerem na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu

oraz w Zespole Szkół Rolniczo – Budowlanych w Lesznie.

III edycja kampanii informacyjnej „Wybieraj Bezpieczną Żywność”

Zajęcia edukacyjne dotyczyły suplementów diety, znakowania żywności – w tym alergenów oraz higieny żywności. Odbiorcami byli młodzi dorośli z Młodzieżowego Centrum Profilaktyki „Alternatywa” w Lesznie, rodzice dzieci przedszkolnych z Przedszkola Miejskiego nr 20 w Lesznie oraz pielęgniarki z higieny szkolnej (spółka „Higiena”).

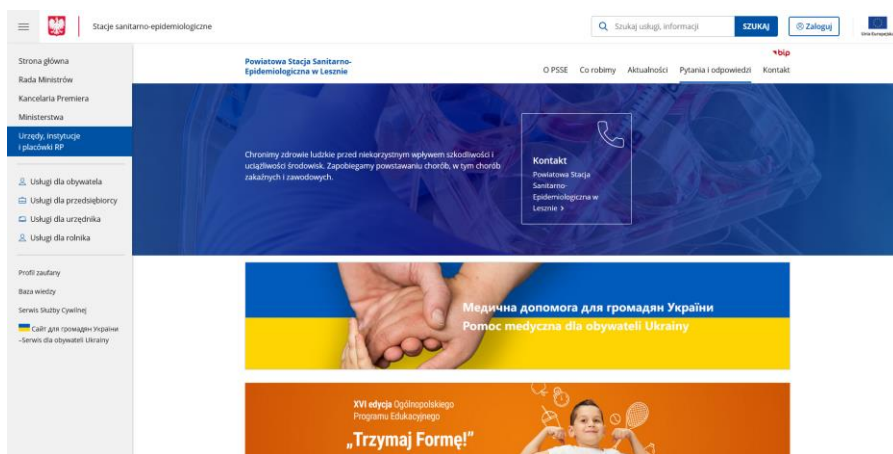
Komunikacja społeczna jako promocja zdrowia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie prowadzi działania komunikacyjne m. in. poprzez stronę internetową w serwisie gov.pl oraz media społecznościowe Facebook i Twitter.

Korzystanie z wielu kanałów komunikacji zapewnia dotarcie do różnych grup odbiorców. Dzięki temu informacje o zdrowiu publicznym i potencjalnych zagrożeniach docierają zarówno do profesjonalistów, jak i do ogółu społeczeństwa.

Na Facebooku oraz stronie internetowej umieszczane są najważniejsze informacje dotyczące zdrowia, ostrzeżenia publiczne oraz aktualności związane z pracą urzędu. Publikowane informacje dotyczą bieżącej działalności stacji, a także zaleceń zdrowotnych, porad i wyjaśnień z zakresu zdrowia publicznego. Regularnie pojawiają się na niej ostrzeżenia publikowane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności (RASFF). Strona pełni również funkcję Biuletynu Informacji Publicznej (BIP), czyli oficjalnego publikatora zawierającego podstawy prawne działania, oferty pracy, ogłoszenia o zamówieniach publicznych itp.

Strona Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie

W celu świadczenia usług na najwyższym poziomie stosujemy pliki cookies. Korzystanie z naszej witryny oznacza, że będą one zamieszczane w Państwa urządzeniu. W każdym momencie można dokonać zmiany ustawień Państwa przeglądarki. Zobacz politykę cookies.

Facebook – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lesznie

7. Działalność opiniodawcza Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie polega na wydawaniu opinii sanitarnych i uzgodnień dotyczących planowania przestrzennego - strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, warunków zabudowy i zagospodarowania terenu inwestycji, projektowania obiektów, oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, a także zajmowania stanowiska na etapie realizacji inwestycji oraz wydawania opinii po ukończeniu inwestycji – przed rozpoczęciem użytkowania obiektów.

W/w opinie wydawane były na wniosek inwestora lub organu administracji publicznej, czyli prezydenta miasta Leszna.

W roku 2023 na terenie miasta Leszna wydano **75** opinii i uzgodnień, które dotyczyły postępowań w zakresie:

- I. *strategicznej oceny oddziaływania na środowisko* - w łącznej ilości **6**, w tym:
 1. uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy – 3,
 2. opiniowanie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – 3,oraz *wniosków na etapie zawiadomienia* do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy – **3**;
- II. *oceny oddziaływania na środowisko* – w łącznej ilości **3**, w tym:
 1. opinia o braku obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – 2,
 2. opinia o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w ilości – 1;

- III. *uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych* na wniosek inwestora w ilości – **3**;
- IV. *uczestniczenia w oddawaniu obiektów do użytkowania - odbiory końcowe obiektów* – opinie wydane na wniosek inwestora w łącznej ilości – **58**;
- V. *uzgadniania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego* – **1**;
- VI. *inne pisma, opinie* w ilości: **1**.

Tabela nr 2: Zestawienie tabelaryczne z działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie w latach 2022-2023

Rodzaj zajętych stanowisk	2023	2022	spadek/wzrost 2023:2022 %
I. opinie i uzgodnienia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	6	11	spadek o 45%
II. opinie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko	3	3	-
III. uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na wniosek inwestora	3	7	spadek o 57%
IV. uczestniczenie w oddawaniu obiektów do użytkowania	58	80	spadek o 28%
V. uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla projektowanych inwestycji pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	1	0	wzrost o 100%

W stosunku do roku poprzedniego zanotowano znaczący spadek wydawanych opinii i uzgodnień dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W sprawach dotyczących ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko ilość wydanych opinii utrzymywała się na tym samym poziomie.

Zaobserwowano spadek zajmowanych stanowisk dotyczących wydawania opinii po ukończeniu inwestycji – przed rozpoczęciem użytkowania obiektów.

Współpraca z innymi sekcjami nadzorowymi w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie oraz z władzami administracji samorządowej układała się dobrze, tak jak w latach ubiegłych.

Opiniując projekty dokumentów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz uzgadniając warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, mając na uwadze szeroko rozumianą ochronę zdrowia publicznego, zwracano uwagę w szczególności na zapisy dotyczące: ustaleń w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska i ochrony ludzi przed nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem powietrza, gospodarki odpadami, zasad uzbrojenia terenów w infrastrukturę techniczną, w szczególności w zakresie zapewnienia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.

Opiniując w sprawach dotyczących ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko w ramach prowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zwracano uwagę na przewidywane oddziaływanie planowanych inwestycji na środowisko: gruntowo-wodne, klimat akustyczny, poziom zanieczyszczeń w powietrzu, gospodarkę odpadami oraz inne, w zależności od rodzaju przedsięwzięć, a także podjęte działania dążące do zapobiegania lub ograniczania potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko. Opinie w sprawach dotyczących ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko dotyczyły inwestycji w zakresie: drogi oraz budowy budynków produkcyjno-magazynowych.

Uzgadniając dokumentacje projektowe brano pod uwagę: układ funkcjonalny budynku/lokalu, wymogi dla pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, m.in. w zakresie właściwego oświetlenia, wysokości, wentylacji, zapewnienia odpowiednich pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. Uzgodnienia dotyczyły projektów: lokalu spożywczego oraz budynków usługowych i handlowych.

Opinie wydane w ramach uczestniczenia w oddawaniu obiektów do użytkowania (tzw. odbiory końcowe) poprzedzone były dokonaniem kontroli sanitarnej. Odebrane obiekty zrealizowane zostały na podstawie dokumentacji projektowej uzgodnionej pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych i w przeważającej większości spełniały wymogi higieniczno-sanitarne określone w obowiązujących przepisach. Były to m.in.: obiekty spożywcze i gastronomiczne, obiekty przemysłowo-produkcyjne, obiekty usługowe i handlowe, placówki służby zdrowia (w tym prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne), obiekty oświaty i wychowania (w tym żłobki i przedszkola), obiekt sportowy.

8. Informacja dotycząca badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie pracuje w zintegrowanym systemie i przeprowadza badania laboratoryjne materiału biologicznego, wody i żywności z terenu objętego nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lesznie, to jest z miasta Leszna i powiatu leszczyńskiego oraz z innych powiatów województwa wielkopolskiego.

W skład Oddziału Laboratoryjnego wchodzi następujące laboratoria:

- Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii,
- Laboratorium Badań Żywności,

- Laboratorium Badań Wody.

W wymienionych laboratoriach zbadano w 2023 r. ogółem 25 019 próbek, w tym:

- w Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii zbadano w ramach nadzoru 2 417 próbek, a w ramach zleceń 19 653 próbek materiału biologicznego. Badane były próbki kału w kierunku obecności pałeczek schorzeń jelitowych będących najczęściej przyczyną zachorowań i zatruc pokarmowych. Stwierdzono obecność pałeczek Salmonella w 103 próbkach. W Laboratorium Mikrobiologii i Parazytologii prowadzone były badania materiału biologicznego, najczęściej kału, pochodzącego od osób chorych w wyniku zatruc lub zakażeń pokarmowych oraz osób zamierzających podjąć pracę, przy wykonywaniu której istnieje możliwość przeniesienia zachorowania na inne osoby. Ponadto w tym laboratorium wykonywane są badania parazytologiczne próbek kału w kierunku jaj pasożytów oraz badania skuteczności procesów sterylizacji.
- w Laboratorium Badań Żywności zbadano w ramach nadzoru 621 próbek oraz w ramach zleceń 158 próbek środków spożywczych pochodzących z importu, z produkcji krajowej oraz wyprodukowanych w krajach Unii Europejskiej; W Laboratorium Badań Żywności prowadzi się badania żywności pod względem spełnienia przez środki spożywcze wymagań mikrobiologicznych określonych w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych. Każdorazowe stwierdzenie niezgodności w zakresie parametrów mikrobiologicznych stanowiło podstawę do przekazania stosownej informacji do zakładu produkcyjnego oraz terenowo właściwego powiatowego inspektora sanitarnego, sprawującego nadzór nad przedsiębiorstwem produkcyjnym. W 20 próbkach stwierdzono skażenie bakteriami chorobotwórczymi.
- w Laboratorium Badań Wody w zakresie parametrów fizykochemicznych, mikrobiologicznych i sensorycznych zbadano w ramach nadzoru 1 461 próbek oraz w ramach zleceń 709 próbek wody. W laboratorium wykonywano badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągów publicznych, lokalnych i sieci wodociągowych, wody przeznaczonej bezpośrednio dla konsumentów, zarówno naturalnej wody źródlanej, jak i naturalnych wód mineralnych, źródlanych i stołowych oferowanych do sprzedaży w opakowaniach jednostkowych, wody z pływalni, otwartych basenów, kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, a także wody ze szpitalnych stacji dializ. Zakwestionowano jakość 584 próbek wody. W przypadkach stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych, fizykochemicznych lub sensorycznych natychmiast były podejmowane działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego ludności. Informacje o kwestionowanych wynikach badań próbek wody przekazywano instytucjom i organom odpowiedzialnym za bezpieczną dla zdrowia jakość wody (burmistrzom, wójtom, kierownikom wodociągów itp.). Informacje te przekazywano również właściwym terenowo powiatowym inspektorom sanitarnym.

W 2023 r. Polskie Centrum Akredytacji przeprowadziło w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lesznie audit i po raz kolejny potwierdziło spełnienie przez tutejsze laboratorium wymagań akredytacyjnych określonych w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.